

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra mediálních studií

Diplomová práce

2024

Bc. Petra Čiklová

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra mediálních studií

**Rámcování tématu ukrajinských uprchlíků v českém
televizním zpravodajství**

Diplomová práce

Autor práce: Bc. Petra Čiklová

Studijní program: Mediální studia

Vedoucí práce: PhDr. Jan Křeček, Ph.D.

Rok obhajoby: 2024

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 29. dubna 2024

Petra Čiklová

Bibliografický záznam

ČIKLOVÁ, Petra. *Rámcování tématu ukrajinských uprchlíků v českém televizním zpravodajství*. Praha, 2024. 94 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra mediálních studií. Vedoucí diplomové práce PhDr. Jan Křeček, Ph.D.

Rozsah práce: 119 298 znaků včetně mezer

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá rámcováním tématu ukrajinských uprchlíků v českém televizním zpravodajství v souvislosti s uprchlickou krizí způsobenou válkou na Ukrajině v roce 2022. Výzkum byl proveden v relacích Události na České televizi a Televizní noviny na televizi Nova ode dne začátku války na Ukrajině 24. února 2022 do 24. dubna 2022 a rovněž v období od 27. prosince 2022 do 24. února 2023, tedy jednoho roku od začátku války. Jako výzkumná metoda byla užita kvantitativní obsahová analýza umožňující vhodné zpracování a analýzu většího množství textů. Za cíl si tato práce klade pomocí analýzy zmapovat mediální pokrytí tématu uprchlíků z Ukrajiny ve zkoumaných zpravodajských relacích.

Abstract

This master's thesis focuses on framing of Ukrainian refugees in Czech TV news in connection with the refugee crisis caused by the war in Ukraine in 2022. The research was conducted on Události on Česká televize and Televizní noviny on televize Nova from the beginning of the war in Ukraine on February 24, 2022 to April 24, 2022 as well as from December 27, 2022 to February 24, 2023 as the one year from the start of the war. Quantitative content analysis was used as the research method allowing appropriate processing and analysis of a larger amount of texts. The aim of this thesis is to map the media coverage of refugees from Ukraine in the researched TV news programs through analysis.

Klíčová slova

Uprchlík, uprchlická krize, válka na Ukrajině, Česká televize, televize Nova, Události, Televizní noviny, rámcování, kvantitativní obsahová analýza, televizní zpravodajství

Key words

Refugee, refugee crisis, war in Ukraine, Česká televize, televize Nova, Události, Televizní noviny, framing, quantitative content analysis, TV news

Title

Framing of Ukrainian Refugees in Czech TV News

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu mé diplomové práce PhDr. Janu Křečkovi, Ph.D. za cenné rady, odborné vedení a poskytnutou pomoc při zpracování této práce. Děkuji rovněž mé rodině a přátelům za jejich podporu a trpělivost.

Obsah

ÚVOD.....	10
1. TEORETICKÁ ČÁST.....	12
1.1. Sociální konstrukce reality.....	12
1.2. Mediální konstrukce reality.....	13
1.2.1. Nastolování agendy.....	15
1.2.2. Rámcování.....	17
1.3. Televizní zpravodajství.....	20
1.4. Uprchlíctví a vymezení základních pojmů.....	21
1.5. Uprchlíká krize v důsledku války na Ukrajině.....	25
1.5.1. Ukrajínští uprchlíci v České republice.....	27
1.5.2. Mediální reprezentace uprchlictví.....	30
2. METODOLOGIE.....	34
2.1. Výzkumné téma a cíl práce.....	34
2.2. Výzkumné otázky a hypotézy.....	34
2.3. Operacionalizace výzkumných otázek.....	37
2.4. Kvantitativní obsahová analýza.....	40
2.5. Výzkumný vzorek analýzy.....	42
2.5.1. Česká televize.....	42
2.5.2. Televize Nova.....	43
2.6. Výzkumné jednotky analýzy.....	43
3. ANALYTICKÁ ČÁST.....	45
3.1. Prostor věnovaný tématu ukrajinských uprchlíků.....	45
3.1.1. Počet analyzovaných textů.....	45
3.1.2. Rozsah analyzovaných textů.....	50
3.2. Mluvčí dle oborů.....	53
3.3. Mluvčí dle jmen.....	54
3.4. Prezentace ukrajinských uprchlíků.....	58
3.4.1. Pohlaví uprchlíků.....	58
3.4.2. Rámcování.....	60
3.4.3. Vnímání uprchlíků.....	62
3.5. Témata příspěvků.....	62

3.5.1. Téma - kategorie.....	62
3.5.2. Téma - oblast.....	63
3.5.3. Téma - konkrétní.....	64
3.6. Řešení uprchlické krize.....	66
3.7. Typ pomoci uprchlíkům.....	67
4. OVĚŘENÍ PLATNOSTI HYPOTÉZ.....	69
ZÁVĚR.....	74
SUMMARY.....	76
POUŽITÁ LITERATURA.....	77
TEZE DIPLOMOVÉ PRÁCE.....	84
SEZNAM ZKRATEK.....	88
SEZNAM TABULEK.....	89
SEZNAM GRAFŮ.....	90
SEZNAM PŘÍLOH.....	91

ÚVOD

Válku na Ukrajině lze označit za jednu z nejvýraznějších událostí 21. století, která značným způsobem ovlivnila celý svět. I přesto, že se k ní schylovalo delší dobu, všichni doufali v její nenaplnění. Jednadvacátého února 2022 uznal ruský prezident Vladimir Putin nezávislost Doněcké lidové republiky a Luhanské lidové republiky na východu Ukrajiny. Zahájení invaze na samotnou Ukrajinu započalo 24. února 2022, kdy v ranních hodinách po odvysílání předtočeného projevu Vladimira Putina překročila ruská vojska hranice Ukrajiny. (iRozhlas, 2023) Putin v projevu označil invazi jako speciální vojenskou operaci, jež má za cíl demilitarizaci a denacifikaci Ukrajiny. Pod pojmem denacifikace Ukrajiny si lze dle ruského ministra zahraničí Sergeje Lavrova představit zrušení všech zákonů diskriminující ruský mluvící obyvatelstvo. (Novinky.cz, 2022) V reakci na invazi vyhlásil ukrajinský prezident Volodymyr Zelenskyj válečný stav a následující den všeobecnou mobilizaci. Na tento popud zavedla Evropská unie vůči Rusku sankce. (iRozhlas, 2023)

Z hlediska ohrožení vlastní bezpečnosti muselo svou zemi (dle dat UNHCR k datu 26. června 2023) opustit přes 6 milionů obyvatel Ukrajiny, kteří se rozhodli najít azyl v nedalekých státech jako Polsko, Německo nebo Česká republika. (data UNHCR, 2023) V důsledku války na Ukrajině tak vznikla jedna z největších uprchlických krizí od konce druhé světové války.

Téma uprchlické krize není v zahraničních a českých médiích zmiňováno poprvé. V letech 2015 a 2016 média informovala o evropské migrační krizi, kdy do Evropy přicházeli migranti z Afriky, Sýrie a jižní Asie. O tom, jakým způsobem média vykreslovala migranty a migrační krizi bylo napsáno mnoho studií. Pro tuto diplomovou práci je však stěžejní práce z roku 2015 od Michala Tkaczyka, Pavla Pospěcha a Jakuba Macka s názvem *Analýza mediálního pokrytí uprchlické krize*. Autoři se v ní rozhodli zkoumat mediální pokrytí uprchlické (migrační) krize z roku 2015 ve zpravodajských relacích Události na České televizi a Televizní noviny na televizi Nova od 4. března do 30. září 2015.

Na základě výše uvedených informací bylo jako cíl této diplomové práce zvoleno zmapování mediálního pokrytí ukrajinských uprchlíků v českém televizním zpravodajství a zjištění, jak je téma uprchlíků z Ukrajiny rámcováno. Výzkum bude prováděn za pomoci metody kvantitativní obsahové analýzy, jež je vhodná z hlediska

své systematickosti. Umožňuje zkoumání velkého množství výzkumných jednotek (v tomto případě textů/přepisů reportáží) a jejich následné podrobení statistickým analýzám, ze kterých jsou výsledky přehledně prezentovány v grafech či tabulkách.

Předmětem výzkumu budou hlavní zpravodajské relace Události na veřejnoprávní České televizi a Televizní noviny na komerční televizi Nova. Výzkumným vzorkem budou texty přepisů reportáží (v práci budou uvedeny jen jako „texty“) v databázi Anopress v rámci dvou sledovaných období vybírány na základě klíčových slov, které se týkají ukrajinských uprchlíků. První zkoumané období bude od 24. února 2022 neboli začátku války na Ukrajině do 24. dubna 2022, načež druhé sledované období bude rovněž zahrnovat 60 dnů jako předešlé. Konkrétně se bude jednat o 27. prosinec 2022 až 24. únor 2023, tedy přesně rok od začátku války na Ukrajině. V tezích diplomové práce je špatně uveden začátek druhého sledovaného období jako 1. leden 2023, nicméně pro dodržení 60 dnů bylo nutné posunout začátek na 27. prosinec 2022. Jedná se tedy o mírné odchýlení od tezí.

Diplomová práce je rozdělena do tří hlavních částí, přičemž v první teoretické části budou uvedena teoretická východiska související se zkoumaným tématem. Nejprve budou představeny koncepty sociální a mediální konstrukce reality, poté budou podkapitoly věnovány mediálnímu rámcování, nastolování agendy a televiznímu zpravodajství. Druhá polovina teoretické části práce bude náležet tématu uprchlictví.

V další části práce bude prostor věnovaný metodice výzkumu a použité metodě – kvantitativní obsahové analýze. Budou zde rovněž stanoveny výzkumné otázky a k nim příslušné hypotézy.

Třetí analytická část se bude zaměřovat na prezentaci vlastních výsledků výzkumu a jejich interpretaci. V závěru práce pak budou ověřovány platnosti stanovených hypotéz a následně budou zodpovězeny všechny výzkumné otázky.

1. TEORETICKÁ ČÁST

V první části diplomové práce jsou uvedena teoretická východiska, která slouží jako základ pro výzkum, jenž bude podrobně představen v analytické části této práce. Nejprve je zmíněn koncept sociální konstrukce reality a následně je popsáno, jakým způsobem naši realitu konstruují média. Rovněž je jedna podkapitola věnována konceptům nastolování agendy, mediálnímu rámcování a také televiznímu zpravodajství. Druhá část teorie je zaměřena na téma uprchlictví, přičemž největší pozornost je věnována uprchlické krizi způsobené válkou na Ukrajině a samotné prezentaci ukrajinských uprchlíků. Kromě nynější uprchlické krize je zde okrajově zmíněna také tzv. evropská uprchlická či migrační krize z roku 2015, a to z důvodu uvedení do kontextu pro následné porovnávání výsledků studie *Analýza mediálního pokrytí uprchlické krize z roku 2015* s výsledky analýzy této diplomové práce zaměřené na mediální pokrytí ukrajinských uprchlíků.

1.1. Sociální konstrukce reality

Jak již vyplývá ze samotného názvu, tato kapitola se bude věnovat významné mediální teorii, a to teorii sociální konstrukce reality, s níž rovněž souvisí společenskovední směr sociální konstruktivismus¹. Podle Denise McQuaila sahají základy konstruktivismu až k symbolickému interakcionismu Herberta Blumera či fenomenologické sociologii Alfreda Schutze. (McQuail, 2009, s. 113)

Stěžejní literaturou pro teorii sociální konstrukce reality je dílo Petera L. Bergera a Thomase Luckmanna *Sociální konstrukce reality* z roku 1966. Autoři uvádí, že „realita je vytvářena sociálně“ a vykládají ji jako „vlastnost náležející jevům, kterým přisuzujeme existenci nezávislou na naší vlastní vůli,“ (Berger, Luckmann, 1999, s. 9) čili jsou to ty jevy, jež nemůžeme svou myslí ovlivnit. Svět kolem nás nezahrnuje pouze jednu realitu, jak by se mohlo na první pohled zdát, nýbrž je sestaven z velkého množství realit. Existuje však jedna realita, která je nadřazena těm ostatním, a to *realita každodenního života*. Tato realita je jedincem vnímána nejintenzivněji jako realita organizovaná na základě skutečností, které jsou pro něj bezprostřední a dějí se přímo *ted' a tady*. Ovšem neznamená to, že by realita každodennosti nezahrnovala i jevy, které momentálně nejsou přítomné, nicméně realita ostatních je považována za něco jedinci

¹ McQuail ve své knize *Úvod do teorie masové komunikace* (2009) používá označení sociální konstrukcionismus.

vzdáleného, jak časově tak i prostorově. Autoři tuto realitu považují za naprosto evidentní a zřejmou skutečnost, přičemž není nutné ji nikterak ověřovat. (Berger, Luckmann, 1999, s. 27-29)

Realita každodenního života zahrnuje sociální interakce jedinců mezi sebou, v nichž je stále subjektivně konstruována. Tou nejdůležitější interakcí je podle autorů setkání *tváří v tvář*. Právě při osobních setkáních v každodenní realitě se projevují typizační schémata, díky nimž jedinec vnímá ostatní a chová se k nim určitým způsobem. Člověka tak lze vnímat jako „muže; Evropana; nákupčího. (Berger, Luckmann, s. 34-35) Stejně tak je možné jedince vidět jako uprchlíka či migranta. Důležitým nástrojem, jenž používáme v každodenním životě je jazyk, díky kterému je naše realita objektivizována. Rovněž je nezbytné pro chápání reality každodennosti porozumění jazyku, přičemž jazyk má schopnost stabilizovat vlastní subjektivní realitu. Mimo jiné jazyk dokáže „*obsáhnout různé reality a uspořádat je v celek*“. (Berger, Luckmann, 1999, s. 27, 42-44)

Společnost je jak objektivní realitou, tak i subjektivní. Stává se ze tří fází – internalizace, externalizace a objektivizace. Jedná se o osvojování, vytváření a osamostatnění institucionálních praktik. Autoři uvádí, že vazby mezi těmito fázemi jsou „*odrazem základních vlastností sociálního světa*“. Přičemž společnost je dle jejich názoru „*výtvořem člověka a objektivní realitou a člověk je výtvořem společnosti*“. (Berger, Luckmann, 1999, s. 64, 128)

1.2. Mediální konstrukce reality

Berger s Luckmannem ve své teorii přisuzují médiím podstatnou roli při konstruování světa, stejně jako všem ostatním institucím společnosti. Média jsou institucí, jelikož mají „*svou historii, které jsou výsledkem*“ a také mají schopnost „*řídít lidské chování tím, že předem stanovují vzorce chování*“. V každé instituci existuje primární sociální kontrola, která je dána již samostatným bytím instituce. (Berger, Luckmann, 1999, s. 58)

Konstruování reality v médiích se projevuje ve zpravodajství. Mediální zpravodajství je podle Gaye Tuchmanové oknem do světa. (Tuchmanová, 1978, s. 1) Média totiž prostřednictvím zpráv mnohdy zprostředkovávají události, jež publikum nezažívá *ted' a tady*², tedy nemají přímou interakci s touto realitou. Podle

² Podle teorie sociální konstrukce reality od Bergera a Luckmanna.

konstruktivistické interpretace Jeana Baudrillarda umožňují „*fragmentarizovaný a matoucí pohled na svět*“. Je tedy otázkou, co je skutečné a co vytvořené. (Reifová, 2004, s. 279) Realita podle konstruktivistického paradigmatu se ve zpravodajských obsazích neodráží, nýbrž vzniká (konstruuje se) v ten moment, kdy je definována. Masová média jsou tak považována za jednoho z největších sociálních aktérů, jenž konstruuje realitu. (Reifová, 2004, s. 107) Podle konstruktivistického myšlení Waltera Lippmanna „*lidé jednají podle obrazu reality, kterým jim zprostředkovávají (masová média) a nikoli podle reality samotné*“. (Lippmann in Trampota, 2006, s. 17)

Konstrukcí reality v médiích se rovněž zabývá Winfried Schulz, který staví proti sobě dvě odlišná pojetí, a to ptolemaiovské a koperníkovské. Ptolemaiovská logika se zaměřuje na to, jakým způsobem se rozchází mediální zobrazení a skutečnost. Reifová zde řadí „*výzkumy negativity a senzacechtivosti mediálních obsahů nebo stereotypy v zobrazování etnických minorit či žen*.“ (Reifová, 2004, s. 108-109) Rozdíl mezi realitou pojetí ptolemaiovského a koperníkovského spočívá v tom, že v prvním zmíněném případě je zobrazována jako předmět a předpoklad komunikace, kdežto v druhém je jejím výsledkem. (Jirák, Říchová, 2000, s. 32)

Kunczik prezentuje mediální realitu jako „*obraz světa, který pro recipienta vznikl na základě kritérií žurnalistického výběru zpráv*“. Jedná se tedy o zodpovědnost žurnalistů, kteří selektují, jakou událost do zpravodajství zařadit a jakou nikoliv. Rovněž rozhodují, jaká bude úprava těchto zpráv a jaké umístění jim bude náležet. (Kunczik, 1995, s. 125) Schulz uvádí celkem šest dimenzí faktorů zprávy, a to „*čas (trvání a kontinuita události), blízkost (všechny geograficky, kulturně, politicky, sociálně a psychicky odůvodněné faktory blízkosti či afinity), status (regionální a národní centralismus, osobní vliv, prominence), dynamika (překvapení, intenzita), valence (konflikt, kriminalita, škoda, úspěch) a identifikace (personalizace, etnocentrismus)*“. (Schulz in Kunczik, 1995, s. 125-126) Podle Jiráka a Říchové není možné „*přezkoušení mediální reality subjektivně neovlivněným zpracováním informace*“. (Jirák, Říchová, 2000, s. 32)

Možným předmětem zkoumání mediální reality můžou být rovněž účinky médií na příjemce. Důležitou koncepcí, která se zaměřuje na dlouhodobé účinky médií, je **kultivační teorie** od George Gerbnera. Tato teorie zkoumá především televizní vysílání, přičemž právě televize podle McQuaila „*svým zkráceným sdělením o skutečnosti nahrazuje osobní zkušenost a jiné prostředky dozvědání se o světě*“. (McQuail, 2009, s. 512) Kultivační teorie predikuje fakt, že čím větší čas bude člověk věnovat sledování

televize, tím je více pravděpodobnější, že jeho názory na realitu budou korespondovat s těmi v televizním vysílání. (Morgan, Shanahan, Signorielli, 2014) Samotná kultivace představuje proces umožňující vzájemnou komunikaci mezi sděleními a publikem. Televize tedy „není oknem do světa ani odrazem světa, ale je sama o sobě světem“. (McQuail, 2009, s. 512) Prvotní výzkumy užívající kultivační teorii se zaměřovaly zpravidla na otázky spojené s násilím a zločiny v televizním vysílání. V žádném z výzkumů však nebyl nalezen přesvědčivý důkaz, který by potvrzoval jednosměrný vztah mezi televizí a diváky. Ve svém výzkumu uvedli Morgan a Shanahan, že „kultivační účinky se objevují, ale jsou v průměru docela malé“. (Morgan, Shanahan in McQuail, 2009, s. 513) McQuail ve své knize *Úvod do teorie masové komunikace* upozorňuje, že je možné pozorovat podobnost s myšlenkami, které jsou základem pro teorii o nastolování témat neboli agendu-setting. (McQuail, 2009, s. 513) Následující podkapitola se bude věnovat nastolování témat jakožto příkladu dlouhodobého účinku médií na publikum. (Trampota, 2006, s. 112)

1.2.1. Nastolování agendy

Název konceptu nastolování agendy je překladem anglického termínu *agenda-setting*. Někdy bývá překládán do češtiny rovněž jako nastolování témat. S definicí tohoto konceptu přišli Maxwell E. McCombs a Donald L. Shaw v roce 1972, kdy se rozhodli popsat zkoumaný jev v předvolebních kampaních. (McQuail, 2009, s. 527) Článek, v němž byl termín nastolování témat uveden, nese název *Chapel Hill Study*. (Dearing, Rogers, 1996, s. 6) Poprvé se však myšlenka nastolování agendy objevila v knize Waltera Lippmanna *Public Opinion* z roku 1922, ačkoli on sám tento pojem nepoužil. McCombs ve své knize *Agenda Setting* cituje tezi Lippmanna, kde tvrdí, že „zpravodajská média, naše okna do širého světa ležícího mimo naši bezprostřední zkušenost, určují naši kognitivní mapu světa“. (McCombs, 2009, s. 27-28) Podle něj zpravodajská média vytváří pseudosvět, který následně vkládají mezi jedince a jeho prostředí, přičemž to, jak se jedinec chová, je v důsledku reakcí na onen pseudosvět. Naši kulturu popisuje jako pouhý „výběr, nové uspořádání či sledování vzorců“. Nedokážeme přímo poznat skutečnou realitu, jelikož je pro nás příliš komplexní a rozsáhlá. Pro orientaci v tomto světě je potřeba mít jeho mapy. (Lippmann, 2015, s. 21-22)

Trampota ve své knize *Zpravodajství* cituje Bernarda Cohena a uvádí, že „médiá nemusejí být schopna určovat, co si lidé mají myslet, ale jsou úspěšná v určování, o

čem mají přemýšlet“. Díky této tezi přisuzoval médiím účinky kognitivního charakteru. (Cohen in Trampota, 2006, s. 113)

Agenda-setting je neustálou soutěží mezi zájmovými skupinami, které soupeří o získání pozornosti mediálních profesionálů, veřejnosti a politických elit. Nabízí vysvětlení, proč jsou dostupné veřejnosti informace o určitých problémech a ne o druhých. Zabývá se také tím, jak je veřejné mínění utvářeno a proč jsou určité problémy řešeny skrze politické činy, zatímco ostatní nejsou. Studie nastolování témat je studií o sociální změně a o sociální stabilitě. (Dearing, Rogers, 1996, s. 1-2) Skládá se z mediální agendy, veřejné agendy, politické agendy a ze vzájemných vztahů mezi nimi. (Dearing, Rogers, 1996, s. 5)

Zpravodajská média nastolují agendu skrze „*schopnost ovlivňovat významnost („salience“) témat ve veřejné agendě*“. Editoři tedy vybírají určitá témata, a tím tak ovlivňují, která z nich vnímáme jako podstatná. (McCombs, 2009, s. 26) Nastolování témat souvisí podle Dearinga a Rogerse s dalšími typy účinků jako například gatekeeping. (Dearing, Rogers, 1996, s. 15-16)

Termín **gatekeeping** se skládá ze slov gate neboli brána a to keep, tedy hlídat nebo mít pod kontrolou. (Reifová, 2004, s. 70) Pojí se s americkým sociologem Davidem Manningem Whitem, který se v 50. letech minulého století zabýval, jakým způsobem se do zpráv vybírají určité události, zda se jedná o intuitivní či promyšlenou činnost. Jeho studie z roku 1950 s názvem *The „Gate Keeper“: A Case Study in the Selection of News* patří mezi základy sociologie zpravodajství. V této studii se zaměřil na kritéria při výběru zpráv z třech různých agentur podle redaktora regionálního deníku. Ty zprávy, které zamítnul byly obsahového či organizačního charakteru. Obsahové zprávy redaktor označil jako nezajímavé, organizační se týkaly nedostatku prostoru. Výběr zpráv se tak jevil jako velice subjektivní záležitost. White také zkoumal, jaké zprávy se do zpravodajství dostanou nejsnáze, přičemž zjistil, že to byly politické zprávy a tzv. lidsky zajímavé příběhy neboli human interest stories. (Trampota, 2006, s. 38-39) Podle studie Waltera Giebera není při výběru zpráv tak důležité subjektivní hodnocení, ale tlak vyvíjený, aby byla událost zařazena do zpravodajství. Naproti tomu John T. McNelly představil model, v němž uvádí, že výběr zpráv neovlivňuje pouze jeden gatekeeper, nýbrž mediální profesionálové napříč pozicemi v mediální organizaci. (Reifová, 2004, s. 70)

Agenda-setting souvisí i s mnoha dalšími teoriemi komunikace či koncepty. Jedním z nich je i koncept rámcování, který je základem pro naši práci, a proto bude podrobněji rozebrán v následující podkapitole.

1.2.2. Rámcování

Koncept rámcování³, anglicky framing, je považován za projev druhého stupně nastolování agendy. Je spojován s Ervingem Goffmanem, který ve své knize *Frame Analysis: An Essay on the Organization of Experience* popsal, jakým způsobem lidé hledají primární rámec určité situace, jímž je *udržitelný klasifikační systém* určující vhodné parametry verbální a neverbální komunikace. (D'Angelo, 2019, s. 1) Za teoretické východisko rámcování je považován předpoklad, že stěžejní úlohu při formování veřejného mínění hrají zpravodajské prostředky. Jedná se tedy o důležitý koncept zabývající se studiem vlivu médií na utváření veřejného mínění. (Hurtíková, 2016, s. 58)

McCombs popisuje rámcování jako „*vybírání určitých aspektů vnímané reality a zvýšení jejich významnosti ve sdělovaném textu tak, že se prosazuje určitá definice problému, kauzální vysvětlení, morální hodnocení či také doporučení řešení popisované záležitosti*“. Koncept rámcování podle něj představuje jak proces rámcování, vznik samotných rámců a jejich pronikání z masmédií na veřejnost, tak rovněž konkrétní rámec mediálních obsahů. Rámcování společně s nastolováním agendy atributů přesouvají naši pozornost k tomu, jakým způsobem jsou témata ve zprávách vykreslena. Samotný pojem rámec vykládá McCombs následovně. „*Rámec, pokud je aplikovaný na mediální agendu, je ústřední organizační myšlenkou zpravodajského obsahu, která mu dává kontext a napovídá, co je tématem, a to tak, že selektuje, zdůrazňuje, zamlčuje a komentuje.*“ (McCombs, 2009, s. 132-133) Jak již bylo zmíněno výše, Gaye Tuchmanová přirovnává zpravodajství k oknu do světa, přičemž skrze jeho rámce se dozvídáme nové informace. Cílem zpravodajství je nám sdělovat, co chceme vědět, potřebujeme vědět a měli bychom vědět. Šířením informací, které chceme, potřebujeme a měli bychom vědět, zpravodajské organizace šíří a také utvářejí vědomosti. (Tuchmanová, 1978, s. 1-2)

Koncept rámcování je v mediálních kruzích často zkoumán. Jedním z mediálních výzkumníků, kteří se právě rámcováním zabývali, je Robert M. Entman. Podle něj je rámcování díky své povaze nesjednocené, a proto by mělo dojít k celistvé

³ Někdy bývá také označováno jako rámování (McQuail, 2009) či zarámování (Trampota, 2006).

definici konceptu. Sám Entman uvádí, že rámcování zahrnuje výběr a nápadnost/významnost⁴ a popisuje jej jako „*vybírání určitých aspektů vnímané reality a jejich podtrhnutí v komunikovaném textu způsobem, aby podpořily konkrétní definici problému, kauzální interpretaci, morální hodnocení a/nebo doporučené řešení pro popisovaný předmět*“. Mediální rámce mají za úkol definovat problémy, diagnostikovat příčiny, činit morální soudy a navrhnout nápravná opatření. (Entman, 1993, s. 51-52) Podle Entmana „*slova a obrazy tvořící daný rámeček lze od dalších zpráv odlišit jejich schopností stimulovat podporu či opozici vůči stranám politického konfliktu*“. Tato schopnost se dá zkoumat kulturní rezonancí a důležitostí/významností. Velký potenciál vlivu mají ty rámce, které používají kulturně rezonanční termíny. Tyto rámce používají slova a obrazy, které jsou kulturně významné a dají se popsat jako *rozpoznatelné, srozumitelné, emocionálně nabitě a zapamatovatelné*. Čím více jsou kulturně rezonované, tím více je pravděpodobné, že vyvolají u publika stejné smýšlení. (Entman, 2004, s. 6)

Zkoumání konceptu rámcování se věnuje rovněž Paul D'Angelo, který jej vnímá jako „*interakci mezi strukturou přichodící zprávy a psychologickými charakteristikami příjemce*“. (D'Angelo, Kuypers, 2010, s. 22) Na rozdíl od Entmana nepožaduje sjednocení konceptu rámcování, ale je pro zachování jeho multiparadigmatičnosti. Mediální rámce se projevují v různých oblastech, kromě žurnalistiky je lze nalézt i třeba v politice. (D'Angelo, Kuypers, 2010, s. 17) Ve své esejí *News Framing as a Multiparadigmatic Research Program: A Response to Entman* (2002) se D'Angelo zabývá třemi paradigmatickými pohledy, a to kognitivním, konstruktivistickým a kritickým. Tyto paradigmaty poskytují specifické obrazy s jejichž pomocí mohou výzkumníci zkoumat interakci mediálních rámců a reality. (D'Angelo, 2002, s. 870) Podle kognitivního paradigmatu se „*texty žurnalistických zpráv začleňují do myšlenek a slov ovlivněných členů publika*“. Zatímco konstruktivistický pohled „*považuje novináře za poskytovatele interpretačních balíčků postojů sponzorů (tedy zdrojů) zpráv*“. Třetí paradigma – kritické „*považuje rámce za výsledek rutinních postupů při shromažďování zpráv a hodnot elit*“. (McQuail, 2009, s. 526-527)

Existuje několik klasifikací typů rámců. Jednu z prvních systematických klasifikací popsal Shanto Iyengar ve své studii *Is Anyone Responsible? How Television Frames Political Issues*. (Iyengar in Hurtíková, 2016, s. 71) Rozlišuje rámcování

⁴ Selection and salience. (Entman, 1993, s. 52) Termín „salience“ je podle Nečase, Kačera a Škodové překládán jako „významnost“. (McCombs, 2009, s. 12)

dvojího typu, a to epizodické (episodic frames) nebo tematické (thematic frames). Epizodické rámcování se projevuje ve většině televizních zpráv. Jedná se o prezentování veřejných témat na pozadí určitých prvků či událostí. Epizodické rámcování užívá konkrétních příkladů, kdežto rámcování tematické dává témata do širších souvislostí a kontextu. (Perseová in Trampota, 2006, s. 123) Rámce se také mohou dělit na specifické (issue-specific frames) a generické (generic frames). Tuto klasifikaci uvedl Claes de Vreese ve studii *News framing: Theory and typology*. Specifické rámce se vážou k určitým tématům nebo událostem. Naopak generických rámců „*dochází k eliminaci tematického omezení a předem definované rámy mohou být identifikovány napříč různými událostmi*“. (Hurtíková, 2016, s. 74) Generické rámce se dají dále rozlišit na pět typů, a to na ekonomické důsledky (economic consequences frame), morální (morality frame), konflikt (conflict frame), lidský zájem (human interest frame) a zodpovědnost (attribution of responsibility frame). (Semetková, Valkenburgová in Kalvas a kol., 2012, s. 11)

Mediální rámcování lze zkoumat jako *zmapování procesu tvorby zarámovaných sdělení* (frame building analysis) či jako *analýzu jejich prezentace a interpretace ze strany publika* (frame setting analysis). (de Vreese in Hurtíková, 2016, s. 75) Frame building se soustředí na proces a faktory ovlivňující strukturální kvalitu rámců zpráv, kdežto frame setting se zaměřuje na interakce mezi mediálním rámcem a předchozími znalostmi a predispozicemi jedinců. (de Vreese, 2005, s. 24)

S koncepty rámcování a nastolování agendy souvisí další pojem, a to **priming**, což v překladu znamená vypíchnutí (Trampota, 2006, s. 123), usměrňování, nabíjení, vstříkování (McCombs, 2009, s. 176 – překlad Kačera a Nečase) či zdůrazňování témat. (McQuail, 2009, s. 529) Podle Trampoty můžeme priming z určitého hlediska vnímat jako součást rámcování. (Trampota, 2006, s. 123) Autoři tohoto konceptu Iyengar a Kinder (McQuail, 2009, s. 529) ve své knize *News That Matters* zmiňují priming v návaznosti s účinkem na příjemce. Podle nich televizní zprávy tím, že zaměřují svoji pozornost na určitá témata, zatímco ostatní ignorují, ovlivňují standardy, podle nichž jsou posuzovány vlády, prezidenti, politiky a kandidáti na veřejné funkce. (Iyengar a Kinder, 1987, s. 63) Základem usměrňování je dle McCombse *selektivní pozornost veřejnosti*. (McCombs, 2009, s. 177) McQuail zmiňuje v souvislosti s primingem výzkum Pana a Kosickiho (1997), kdy zkoumali tento jev a veřejné hodnocení mediálních vystoupení prezidenta USA, přičemž prokázali, že „*účinek zdůrazňování*

témat je příliš slabý ve vztahu k jiným vlivům, jež lze prokázat“. (McQuail, 2009, s. 530)

1.3. Televizní zpravodajství

Zpravodajství je považováno za základní žurnalistickou činnost. Zpravovat o důležitých událostech je projevem společenského života již od starověku. Podle Michaela Schudsona se počátky zpravodajství pojí s utvářením lidských pospolitostí. V moderní době se potřeba přisunu informací institucionalizovala jako druh komunikační aktivity a dnes tak tvoří jádro celé žurnalistiky. (Trampota, 2006, s. 9) John Hartley vnímá zpravodajství jako společenskou instituci a kulturní diskurz, jenž existuje a má význam pouze ve vztahu k dalším institucím a diskurzům, které působí současně. Nemůže být chápáno odděleně. (Hartley, 1982, s. 8-9) Podle Lapčíka je zpravodajství *„specifický typ mediálního sdělení, který je složitě strukturovaným systémem interpretací sociální reality“.* (Lapčík, 2012, s. 172)

Za stěžejní funkci zpravodajství se považuje funkce definiční a informační, jež se snaží *„aktuální události bez prodlení zachytit, popsat a předat různě diferencovaným publikům“.* (Osvaldová a kol., 2011, s. 13) Trampota přidává funkce *„udržování kontinuity existence společnosti, vytváření společenského konsenzu, korelace (dávání událostí do souvislostí) a utváření společné identity – definování, kdo jsme my a kdo jsou oni“.* (Trampota, 2006, s. 10) Pojem zpravodajství zahrnuje fázi přípravy pro hledání a výběru informací a také následnou fázi sdělování informací skrze specifické žurnalistické žánry. (Osvaldová a kol., 2011, s. 19)

Kritérii pro zpracování a zařazení událostí do zpravodajství jsou tzv. **zpravodajské hodnoty** (anglicky news values). Termín poprvé použil Walter Lippmann ve své knize *Veřejné mínění* v roce 1922. Zpravodajské hodnoty vykládá Kunczik jako *„intuitivní domněnky žurnalistů o tom, co dané publikum zajímá, co vzbudí jeho pozornost“.* (Kunczik, 1995, s. 119) Metodologicky podložená analýza zpravodajských hodnot v roce 1965 je připisována Johanu Galtungovi a Marii Rugeové, přičemž na jejich práci následně navázal i Winfried Schulz. (Burton, Jirák, 2001, s. 241) Zpravodajské hodnoty se dělí na obecné hodnoty a zpracovatelské hodnoty. Mezi ty obecné řadí Reifová následující: *„výskyt neboli frekvence; blízkost; jasnost neboli jednoznačnost; jednoduchost; smysluplnost; novost; průběžnost neboli kontinuita;*

možnost dalšího vývoje; vztah k elitním národům či státům, osobám či k celebritám; personalizace; negativita; souznění; překvapení; předvídatelnost a variace“. Do zpracovatelských hodnot pak patří technologické a organizační faktory, které ovlivňují výslednou podobu zprávy. (Reifová, 2004, s. 76-78)

Televizní zpravodajství je pak specifickou formou obecného zpravodajství. Jeho největší příznačností je spojení vizuální a audio stránky. Televize díky rozvoji technologií a její velké dostupnosti se stala významným prvkem moderní společnosti. (Lapčík, 2012, s. 67) Nejkomplexnější smyslové zprostředkování informací divákům je skrze kombinaci *„pohyblivých obrázků, zvuků a mluveného slova“*. Díky této specifčnosti se v televizním zpravodajství využívá charakteristický styl vyjadřování, a to tzv. audiovizuální jazyk. Jedná se o *„výrazové a vyjadřovací prostředky, s nimiž pracuje redaktor televizního zpravodajství“*, které lze rozlišit na *„složku obrazovou a složku zvukovou“*. Složka obrazová zahrnuje například živé a vysílání a přímé přenosy, film či video. Oproti tomu zvuková složka obsahuje převážně mluvené slovo, ale také hudbu či ruchy a zvuky z reálného prostředí. (Osvaldová a kol., 2011, s. 73-74)

Základní jednotkou televizního zpravodajství je pak televizní zpráva. Osvaldová a kolektiv ji charakterizují jako *„pohotovou, věcnou, stručnou a přesnou informaci o významných událostech“* audiovizuální charakteru. Mezi její základní atributy patří audiovizuálnost a časové identita mezi vysíláním a příjmem zprávy. (Osvaldová a kol., 2011, s. 83)

1.4. Uprchlíctví a vymezení základních pojmů

Migrant, uprchlík, běženec, azylant či utečenec. Všemi těmito slovy jsou ve společenském i mediálním diskurzu popisováni cizinci, kteří opustili svou rodnou zemi a našli útočiště v zemích druhých. Ne každý z vyjmenovaných pojmů je však synonymem k ostatním, proto je velmi důležité si hned na úvod této kapitoly uvést definice těchto termínů. Rovněž je na místě zmínit některá slovní spojení či názvy organizací, které jsou taktéž spjaté s tématem uprchlictví.

Zahraniční organizace se zaměřením na uprchlíky a migraci

Stěžejní organizací věnující se uprchlíkům je Úřad Vysokého komisaře Organizace spojených národů (OSN) pro uprchlíky (anglicky *United Nations High*

Commissioner for Refugees – UNHCR). Jedná se o specializovanou mezinárodní agenturu OSN, která se zabývá poskytováním pomoci uprchlíkům, žadatelům o azyl či osobám bez státní příslušnosti. (UNHCR, 2019) Organizace získala v letech 1954 a 1981 Nobelovu cenu míru. (Amnesty, 2023a)

Refugees International (RI) je nezávislou humanitární organizací, jež zajišťuje podporu pro vysídlené lidi, a to včetně uprchlíků. Není financována ani z vládních peněz či finančních prostředků OSN. RI se zaměřuje především na otázky spojené s uprchlíky, humanitárními záležitostmi či lidskými právy. (Refugees International, 2023)

Jako další nezávislou humanitární organizaci lze uvést Human Rights Watch (HRW), která se zabývá tématem lidských práv. Je nevládní mezinárodní organizací zaměřující se především na investigativní vyšetřování a nahlašování zneužívání po celém světě. Rovněž se jedná o organizaci, která nepřijímá žádné financování ze strany vlády či OSN. (Human Rights Watch, 2023)

Mezinárodní organizace pro migraci (IOM), jež byla založena v roce 1951, je přední mezivládní organizací v oblasti migrace. (IOM, 2023a) V České republice působí IOM od roku 1998, přičemž mezi hlavní náplň práce můžeme zařadit například migraci a rozvoj, asistované dobrovolné návraty a reintegrace či prevence a boj proti obchodu s lidmi. (IOM, 2023b) V květnu letošního roku spustila IOM zkušební provoz infolinky pro lidi přecházející z Ukrajiny. (Migrační konsorcium, 2022)

Známým nezávislým mezinárodním hnutím bojujícím proti bezpráví a nesvobodě je Amnesty International (AI). Toto hnutí se zaměřuje na dodržování lidských práv po celém světě. V roce 1978 získalo Nobelovu cenu za mír. Momentálně sdružuje kolem 10 milionů členů ve více jak 150 zemích. (Amnesty, 2023b)

Rovněž známou humanitární neziskovou organizací je instituce Lékaři bez hranic (*Médecins Sans Frontières – MSF*), která mezi své hlavní činnosti řadí poskytování zdravotní péče obětem válečných konfliktů, přírodních pohrom či epidemií. MSF působí ve více než 70 zemích na světě. V roce 1999 jim byla udělena Nobelova cena za mír. České odvětví Lékařů bez hranic vzniklo v naší zemi v roce 2006. (Lékaři bez hranic, 2023)

Otázky tématu uprchlictví a migrace řeší rovněž další instituce jako Úřad vysokého komisaře OSN pro lidská práva (OHCHR), Mezinárodní organizace práce (ILO a Světová zdravotnická organizace (WHO), jež jsou součástí skupiny

mezinárodních organizací, agentur a programů pod OSN s názvem Skupiny pro globální migraci (GMG). (Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2023)

České organizace se zaměřením na uprchlíky a migraci

Všechny výše zmíněné organizace byly zahraničního charakteru, popřípadě měly pobočky v Česku, nicméně můžeme najít i přímo české organizace zaměřené na uprchlíky. Mezi ně patří například nevládní a nezisková Organizace pro pomoc uprchlíkům (OPU), která vznikla v České republice od roku 1991, přičemž se zaměřuje na bezplatné právní a sociální poradenství uprchlíkům či na organizaci vzdělávacích programů pro veřejnost. (Organizace pro pomoc uprchlíkům, 2023)

Známostou organizací je také Člověk v tísni, což je nezisková nevládní organizace založená v roce 1992, jež se zabývá humanitární pomocí v krizových oblastech a rovněž se zaměřuje na podporu respektování lidských práv. (Člověk v tísni, 2023a)

Poslední organizací, která se mimo jiné zaměřuje na pomoc uprchlíkům, je Charita Česká republika. Tato nezisková humanitární organizace je nejstarší dobročinná instituce v České republice zabývající se poskytováním sociálních i zdravotních služeb.

Terminologie

Nejdůležitějším pojmem v této kapitole je slovo **uprchlík**. Jedná se o osobu, která je definovaná a zároveň chráněna mezinárodním právem a rovněž je uznána jako uprchlík podle kritérií *Ženevské konvence* z roku 1951. Za uprchlíky jsou považováni lidé, kteří byli nuceni opustit svou zemi na základě válečného konfliktu, násilí, pronásledování, z důvodu „náboženských, rasových, národnostních či příslušnosti k určitým společenským vrstvám nebo zastávání určitých politických názorů“. (UNHCR, 2019) Pro takové lidi je zpravidla velmi nebezpečné vrátit se zpět do své vlasti, proto se rozhodnou využít útočiště často v okolních státech. Pokud by jim byl azyl odepřen, mohlo by to znamenat ohrožení jejich bezpečnosti. Jako ochranu jim zaručuje zvláštní právní režim, který chrání práva uprchlíků „mezinárodní ochrana uprchlíků“. V dokumentu *Všeobecná deklarace lidských práv* stanovuje článek 14 právo na vyhledání a požívání azylu každou osobou. Mezi důležité dokumenty týkající se uprchlíků můžeme zařadit *Úmluvu o právním postavení uprchlíků* z roku 1951. Přičemž jejím stěžejním ustanovením je zásada „non-refoulement“, která zakazuje nucený návrat do země, kde by byla ohrožena bezpečnost uprchlíků. Mimo jiné se zde řadí *Protokol*

Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1967 či *Úmluva OAJ z roku 1969* zaměřující se na uprchlictví v Africe. (UNHCR, 2016) Synonymy ke slovu uprchlík jsou termíny utečenec⁵ či běženec⁶. (Člověk v tísni, 2022)

Pro termín **migrant** neexistuje podle UNHCR žádná všeobecně platná právní definice na mezinárodní úrovni. Často bývá nesprávně zaměňován s pojmem *uprchlík*, ovšem významy těchto dvou slov jsou odlišné. Slovo *migrace* je považováno za proces, kdy lidé dobrovolně odchází ze svých domovin do zahraničí ve snaze nalézt lepší ekonomické příležitosti, zlepšení životní úrovně či za vzděláním. Jsou ale také migranti, kteří opouští své země ze závažnějších důvodů jako hladomor, chudoba či kvůli špatným životním podmínkám způsobených přírodními katastrofami. Podle UNHCR pak tito lidé nemohou být označováni na základě mezinárodního práva jako *uprchlíci*, nýbrž jako *migranti*. I přestože se na migranty vztahuje jiná ochrana než na uprchlíky, jsou chráněni mezinárodním právem lidských práv, jenž vychází z jejich základní důstojnosti jakožto lidských bytostí.

Dalším pojmem, který se váže k migraci osob, je *nucená migrace*, což se užívá jak neurčitý a obecný výraz pro různé druhy nedobrovolného stěhování či vysídlení, jak v rámci samotné země, tak mezi státy. Stejně jako pojem *migrace* nemá *nucená migrace* svou všeobecně mezinárodně platnou právní definici. Nejčastěji je užívání tohoto termínu spjato s lidmi, kteří odcházeli z domovů v důsledku hladomoru, přírodních katastrofám či konfliktu. Na základě doporučení UNHCR by se měly smíšené skupiny, nazývat „uprchlíci a migranti“. (UNHCR, 2016) Další slovo spojené s migrací je termín *imigrant*, což je cizinec, který se rozhodl opustit svou zemi z klimatických ekonomických či zdravotních příčin a přijít do cizí země se záměrem dlouhodobějšího pobytu (více jak rok). (UNHCR, 2019)

Posledním pojmem, kterým bývají uprchlíci označováni, je slovo **azylant**. Jedná se o cizince, jemuž byl udělen azyl (forma mezinárodní ochrany), přičemž je státem poskytován každému v souladu s kritérii *Ženevské konvence*. Jako azylant je v České republice nazývána ta osoba, které byl přiznán status uprchlíka. Mylně se slovo azylant zaměňuje s termínem migrant. Pro ty osoby, jež nesplňují podmínky pro udělení azylu, je možná tzv. *doplňková ochrana*, což se dá vyložit jako nižší forma mezinárodní ochrany. Uděluje se lidem, kterým by po návratu do své země hrozilo vážné nebezpečí jako například mučení či trest smrti. (UNHCR, 2019)

⁵ Jedná se o slovakismus. (Člověk v tísni, 2022)

⁶ Slovo pochází z bulharštiny. (Člověk v tísni, 2022)

Méně častým označením, které se rovněž může vyskytnout ve veřejné či mediální debatě, je pojem ilegální přistěhovalec neboli ilegál. Za tuto osobu je považován člověk neoprávněně se zdržující na území cizího státu bez příslušných dokumentů. (UNHCR, 2019)

1.5. Uprchlická krize v důsledku války na Ukrajině

Pojem uprchlická krize byl donedávna v médiích často zmiňovaný hlavně v souvislosti s uprchlickou krizí v roce 2015. Změna nastala 24. února 2022, kdy Rusko napadlo Ukrajinu a započala tak samotná válka na Ukrajině⁷.

Válka na Ukrajině

Tomuto válečnému konfliktu předcházely dlouholeté spory a konflikty mezi Ruskem a Ukrajinou. Jeden z těch větších se datuje do roku 2014, kdy ruský prezident Vladimir Putin připojil Krym k Rusku (tzv. anexe Krymu). Stěžejním měsícem byl říjen 2021, kdy se začaly objevovat zprávy o výskytu více než sto tisíc ruských vojáků a jejich techniky na ukrajinských hranicích. V této souvislosti se začalo mluvit o možné invazi Ruska na Ukrajinu, jež měla být uskutečněna na začátku roku 2022. (Council on Foreign Relations, 2023) Jednadvacátého února 2022 podepsal Putin dekret uznávající samostatnost Doněcké a Luhanské lidové republiky. O tři dny později byla zahájena dle Putinových slov „speciální vojenská operace“ na Ukrajině. V ten samý den byl na Ukrajině vyhlášen válečný stav spolu se všeobecnou mobilizací. Následující den uvalila Evropská unie (EU) na Rusko sankce. (iRozhlas, 2023)

Ruská invaze na Ukrajině trvá již rok a čtyři měsíce (k datu 24. června 2023) a stále se neblíží ke konci. Podle údajů OSN k 23. dubnu 2023 si boje vyžádaly 8 574 obětí a 14 441 zraněných. (OHCHR, 2023)

Uprchlická krize v roce 2022

Válka na Ukrajině znamenala ohrožení bezpečnosti ukrajinských občanů, proto bylo nuceno opustit svůj domov celkem 6 341 700 osob (k datu 26. června 2023). Z tohoto počtu (rovněž k 26. červnu 2023) našlo 5 977 800 uprchlíků útočiště v Evropě a 361 900 se rozhodlo přesunout do mimoevropských států. (data UNHCR, 2023) Za první týden ozbrojeného konfliktu bylo podle odhadů UNHCR na útěku až jeden

⁷ Rovněž se můžeme setkat s označeními jako „ruská invaze na Ukrajinu“ (Deník N, 2022), „ruská agrese na Ukrajině“ (Ústav mezinárodních vztahů, 2023) či „Putinova válka“ (Deník N, 2022).

milion lidí. (Člověk v tísni, 2023b) Na tento popud se EU v březnu 2022 rozhodla aktivovat **směrnici o dočasné ochraně**, která se užívá při velkém hromadném přílivu lidí. Za cíl si klade „*poskytnout okamžitou a kolektivní ochranu vysídleným osobám a zmírnit tlak na vnitrostátní azylové systémy zemí EU*“. Díky tomuto režimu je jeho užívajícím osobám umožněno „*povolení k pobytu, přístup na trh práce a k bydlení, lékařská pomoc a přístup dětí ke vzdělávání*“. K březnu roku 2023 jej využívaly čtyři miliony uprchlíků z Ukrajiny. (Consilium Europa, 2023) Podle statistik OSN přijalo Polsko nejvíce ukrajinských uprchlíků od začátku války k datu 17. dubna 2023, přičemž udělilo 1,58 milionů speciálních víz. Následuje Německo s 922 tisíci uprchlíky. Na třetí příčce v počtu přijatých ukrajinských uprchlíků se nachází Česká republika, a to konkrétně s půl milionem uprchlíků se statutem přiznané dočasné ochrany. Přes sto tisíc těchto víz udělily rovněž země jako Slovensko, Rumunsko, Bulharsko, Francie, Itálie, Velká Británie nebo Španělsko. Kromě evropských států se někteří uprchlíci rozhodli zažádat o azyl ve Spojených státech amerických či v Kanadě. (Člověk v tísni, 2023b) Nejedná se však o počty uprchlíků, kteří se v současné době na území nachází, jde o celkový počet udělených dočasných ochran.

Uprchlická krize v roce 2015

Uprchlická krize, která vznikla v důsledku války na Ukrajině je označována jako jedna z největších uprchlických krizí od konce druhé světové války. Téma uprchlické krize však v českých médiích nerezonuje poprvé. Mezi lety 2015 až 2016 bylo často skloňované v souvislosti s tzv. evropskou migrační (uprchlickou) krizí, kdy se do evropských států snažili dostat lidé nejčastěji z Afriky, Sýrie a jižní Asie. V prosinci 2015 vydala IOM prohlášení, kde uvádí, že se do Evropy dostalo přes jeden milion nelegálních migrantů a uprchlíků. Častá cesta těchto osob byla přes Středozemní moře, která však mnohdy končila pro migranty tragicky. (IOM, 2015) Podle statistik UNHCR za rok 2015 bylo celosvětově nuceně vysídleno 65,3 milionů lidí, tedy o 5,8 milionu více než v roce 2014. Z těchto osob bylo 21,3 milionu uprchlíků. Více než polovina uprchlíků pocházela ze Sýrie, Afghánistánu a Somálska. (UNHCR, 2015) Počet uprchlíků, kteří požádali v roce 2015 o azyl ve státech EU, Norsku a Švýcarsku, byl 1,3 milionu osob. Nejvíce žádostí o azyl za rok 2015 mělo Německo, konkrétně 442 tisíc. Následovalo Maďarsko se 174 tisíci a Švédsko na třetí pozici se 156 tisíci žádostmi. (Pew Research, 2016) Podle zprávy OECD z roku 2022 přišlo během tří let v období evropské migrační krize do Evropy přes tři miliony syrských uprchlíků, zatímco po

začátku války na Ukrajině odešly tři miliony ukrajinských uprchlíků za necelé tři týdny. V lednu 2023 bylo mimo hranice Ukrajiny bezmála osm milionů uprchlíků. (Drbohlav, Novotný, 2023)

1.5.1. Ukrajínští uprchlíci v České republice

Váleční uprchlíci jsou specifickou skupinou vyžadující zvláštní přístup. Pro jejich hladké začlenění a samotnou pomoc je nutná „*spolehlivá statistika počtů uprchlíků, poznání jejich hlavních charakteristik, situace, postojů, preferencí, potřeb, ale i bariér integrace a strategií chování*“. (Drbohlav, Novotný, 2023) Jak již bylo zmíněno výše, k měsíci dubnu 2023 vydalo Česko půl milionu speciálních víz umožňující uprchlíkům status dočasné ochrany. Z toho se na českém území k 1. dubnu 2023 nacházelo téměř 326 tisíc uprchlíků, třetina z nich odcestovala zpět na Ukrajinu. Z celkového počtu uprchlíků se statusem dočasné ochrany tvořilo 65 % žen a 35 % mužů. Děti z Ukrajiny zastávaly 28 % a senioři pak 4 %. Nejčastěji jsou uprchlíci ubytováni v Praze, Plzni a Brně. (Ministerstvo vnitra ČR, 2023) Českou republiku zasáhla uprchlická vlna velmi silně, proto musela vláda neprodleně jednat, jakým způsobem uprchlíkům z Ukrajiny pomoci. Byl přijat zákon Lex Ukrajina I a jeho novelizace (II-IV), jež „*upřesňují fungování statusu dočasné ochrany, jasně formulují podmínky, které stát nabízí a které mohou ukrajínští uprchlíci využít, ale též jejich povinnosti*“. Velkou zásluhu na zvládnutí uprchlické krize má solidarita českých občanů, kteří uprchlíkům pomáhali jak finančně, tak prostřednictvím humanitárních organizací nebo poskytováním ubytování. (Drbohlav, Novotný, 2023)

Následující odstavce se budou věnovat vybraným českým studiím o ukrajinských uprchlících pro porovnání mezi sebou z let 2022 a 2023, z nichž budou zmíněny ty výsledky, které se vztahují k metodologické části práce.

Uprchlíci v ČR v číslech

Ministerstvo práce a sociálních věcí provedlo v červnu 2022 online dotazníkové šetření prostřednictvím emailu, v němž oslovili žadatele o humanitární dávku. Podařilo se získat údaje o 50 236 uprchlících, z nichž bylo 29 012 dospělých osob a 21 224 dětí. Ovšem kvůli neomezenému pohybu osob po EU nemusí být výsledky šetření naprosto přesné. Studie s názvem *Situace uprchlíků z Ukrajiny* od Magdalény Klimešové, Jiřího Šatavy a Michala Ondrušky ukazuje, že mezi tehdejšími 390 tisíci uprchlíky byly zejména mladí lidé – 1/3 osob do 30 let, 46 % do 45 let a pouhá 4 % tvořily lidé nad 65

let. Nejvíce bylo zastoupeno žen, konkrétně 44 % a dětí pak 35 %. Mezi příchozími uprchlíky bylo hojně zastoupení absolventů vysokých škol, oproti českým vysokoškolákům jich bylo dvojnásobně více. Ovšem tyto údaje nelze přímo porovnávat, a to z důvodu rozdílného vzdělávacího systému na Ukrajině. (Klimešová, Šatava, Ondruška, 2022)

Další oblastí, na niž se autoři studie z roku 2022 zaměřili, bylo bydlení. Ze získaných údajů vyplynulo, že nejčastěji tvořili domácnost matka a jedno dítě. Následovala domácnost, která zahrnovala pouze jednoho samostatně žijícího dospělého a třetí nejvíce zastoupenou domácností byla matka se dvěma dětmi. Z toho se dá predikovat i další údaj, a to, že domácností s dětmi je výrazně vyšší počet (72 %) než bez dětí (28 %). Téměř polovina uprchlíků (44 %) bydlela v solidárních domácnostech, 15 % na ubytovně a 24 % uprchlíků se rozhodla žít v nájmu či podnájmu. (Klimešová, Šatava, Ondruška, 2022)

V porovnání se studií z dubna roku 2023, kterou provedla výzkumná organizace PAQ Research s názvem *Integrace ukrajinských uprchlíků: rok poté* od Daniela Prokopa, lze uvést, že se zvýšil počet uprchlíků žijících v nájmech, nyní činí 40 %. Ubytovny využívá 23 % osob a v solidárních domácnostech pak žije 34 % uprchlíků. (Prokop, 2023)

Výsledky obou studií rovněž ukazují ekonomickou aktivitu uprchlíků. Ze studie Ministerstva práce a sociálních věcí z roku 2022 vyplývá, že z osob v ekonomicky aktivním věku (18-65 let) byla víc než polovina uprchlíků zaměstnaná (59 %). Z tohoto počtu až 81 % pracovalo pro české zaměstnavatele a 19 % pak pro zaměstnavatele na Ukrajině na dálku. Mezi dvě nejčastější oblasti ekonomiky, v nichž byli uprchlíci z Ukrajiny zaměstnáni, patřili *administrativní a podpůrné činnosti* (32 %) a *zpracovatelský průmysl* (28 %). Výsledky této studie ukázaly, že na pozicích jako *obsluha strojů a zařízení a montéři* pracovalo 44 % uprchlíků, v oblasti *pomocných a nekvalifikovaných pracovníků* bylo 36 % těchto osob. Mezi faktory, které ovlivňují přijetí ukrajinských uprchlíků na méně kvalifikované pozice lze zařadit: nedostatečnou znalost češtiny; práce i pobyt na území ČR jsou vnímány z časového horizontu jako dočasné; uprchlíci nejeví zájem o pozice, které jsou psychicky náročnější či problémy s uznáváním kvalifikace. Nezaměstnaní uprchlíci nejčastěji uváděli jako stěžejní důvod, proč si nemohou najít práci, nedostatečnou znalost češtiny (71 %). (Klimešová, Šatava, Ondruška, 2022)

Výsledky studie *Integrace ukrajinských uprchlíků: rok poté* organizace PAQ Research z roku 2023 ukazují, že z osob v ekonomicky aktivním věku pracuje 56 %, oproti studii z roku 2022 jde o nepatrné snížení (3 %). U českých zaměstnavatelů pracuje 44 % osob, 12 % pak pracuje jak v ČR, tak na dálku na Ukrajině a pouze 8 % pracuje jen na dálku na Ukrajině. (Prokop, 2023)

Organizace PAQ Research vydala v roce 2022 ve spolupráci s Sociologickým ústavem Akademie věd ČR sérii studií s názvem *Hlas Ukrajinců*. Ve studii *Hlas Ukrajinců: Pracovní uplatnění, dovednosti a kvalifikace uprchlíků* představuje výsledky týkající se výuky češtiny. Ta je dle dat klíčová při hledání zaměstnání. Pár vět dohromady dokáže poskládat přes polovinu uprchlíků, 18 % jsou schopní se běžně domluvit a rozumí textu. Pouze třetina dospělých ukrajinských uprchlíků chodí do jazykových kurzů, přičemž 45 % se snaží samo vzdělávat v oblasti českého jazyka, ovšem 30 % uprchlíků se věnuje studiu více než 5 hodin za týden. Uprchlíci nejčastěji uvádí jako důvody chybějící peníze na kurzy, nedostatečnou informovanost o kurzech či nedostatek času kvůli hlídání dětí či práci. (Kavanová, Levinský, Prokop, Škvrňák, 2022)

Druhou studií z této série je *Hlas Ukrajinců: Chudoba a materiální deprivace*, v níž je oblast věnována finanční pomoci ukrajinským uprchlíkům od státu. Podle výsledků analýzy humanitární dávka ve výši 5 000 Kč na osobu jako příspěvek od státu a poskytnutí bydlení zdarma chrání uprchlíky před propadem do úplné chudoby. Příjmy z práce uvádí 46 % uprchlíků, humanitární dávku pobíralo k srpnu 2022 80 % uprchlíků. Sečtení příjmů domácnosti včetně materiální a peněžní pomoci ukazuje, že se 69 % uprchlíků nachází pod českou hranicí chudoby („pod 60 % mediánu tzv. ekvivalizovaného příjmu českých domácností“). (Kavanová, Levinský, Prokop, Škvrňák, 2022)

Postoje české veřejnosti k uprchlíkům

Vlnu solidarity Čechů, která se v souvislosti s uprchlickou krizí v zemi rozmohla, lze považovat za projev změny postoje k uprchlíkům. Humanitární organizace Člověk v tísni vybrala ve své veřejné sbírce téměř dvě miliardy českých korun. Do pomoci uprchlíkům se zapojilo nespočet dobrovolníků. Dění na Ukrajině sledovalo v květnu 2022 ve zprávách každý den až 60 % Čechů. (Atlas předsudků, 2022)

Jakým způsobem se k uprchlické krizi staví občané České republiky, bylo prezentováno v následujících studiích. Vybraná studie z března až května roku 2022 zabývající se postoji české veřejnosti k přijímání uprchlíků z Ukrajiny ukazuje, že se 68 % Čechů zajímá o vývoj uprchlické krize, přičemž 75 % dotázaných českých občanů souhlasí s přijetím ukrajinských uprchlíků. Tři čtvrtiny občanů dávají přednost pouze dočasnému přijetí uprchlíků a jedna desetina dotázaných je pro trvalý pobyt. Oproti přijímání uprchlíků z Blízkého východu a Afriky se česká veřejnost staví k ukrajinských uprchlíkům vstřícněji. (Červenka, 2022)

Studie Lenky Dražanové a Andrewa Geddes z Centra migrační politiky Evropského univerzitního institutu z 25. května až 6. června 2022 se zabývá postoji veřejnosti k uprchlické krizi a vládních reakcích v osmi evropských zemích, včetně České republiky. Z výsledků studie vyplývá, že mediální pokrytí uprchlíků z Ukrajiny bylo v mnoha případech velmi pozitivní zaměřující se na „*lidskou stránku vysídlení*“, kdežto mediální pokrytí syrských uprchlíků za období evropské migrační krize bylo spíše negativní v čele s dominujícími zprávami o chaosu a nepořádku na hranicích. Autoři studie zmiňují, že klíčovými kontrasty byly „*podpůrné reakce vlád EU a způsob, jakým bylo vysídlení Ukrajiny pokryto v médiích ve srovnání s jinými uprchlíky*“. (Dražanová, Geddes, 2022)

První zkoumanou oblastí byly postoje k přijímání ukrajinských uprchlíků. Z českých respondentů by 7,8 % neumožnilo přijmout žádné uprchlíky; 31,6 % by umožnilo přijmout menší počet; 45,8 % umožnilo přijmout větší počet a 14,8 % by umožnilo přijmout všechny. Postoje zemí k přijetí syrských uprchlíků jsou odlišné od postojů k ukrajinských uprchlíkům. Z českých respondentů by 31,0 % neumožnilo přijmout žádné uprchlíky; 34,1 % by umožnilo přijmout menší počet; 30,6 % umožnilo přijmout větší počet a 4,3 % by umožnilo přijmout všechny. Největší rozdíl je mezi nepřijetím žádného uprchlíka z Ukrajiny (7,8 %) a ze Sýrie (31,0 %) a také mezi přijetím všech uprchlíků z Ukrajiny (14,8 %) a ze Sýrie (4,3 %). (Dražanová, Geddes, 2022)

1.5.2. Mediální reprezentace uprchlictví

V této podkapitole budou představeny studie, které se týkají uprchlických krizí. Ať už jde o samotnou uprchlickou krizi způsobenou válkou na Ukrajině, jež je předmětem výzkumu diplomové práce, či se jedná o evropskou migrační krizi z roku

2015, která je v mnoha ohledech srovnatelná právě s nynější uprchlickou krizí. Vzhledem k tomu, že uprchlická krize v důsledku války na Ukrajině a samotná válka na Ukrajině jsou poměrně nová a aktuální témata, byla zatím (k datu 30. června 2023) na úrovni bakalářských a diplomových prací zkoumána jen pomálu (viz Jiránková, 2023; Kramlová, 2022; Kwei, 2022; Sedláčková, 2022; Valovič, 2022; Vrba, 2022). Následující představené texty jsou stěžejním podkladem pro metodologickou část.

Za klíčovou práci je považována výzkumná zpráva z roku 2015 s názvem *Analýza mediálního pokrytí uprchlické krize*, která slouží jako vzor pro diplomovou práci. Výsledky studie budou v závěru porovnány s výsledky analýzy této práce.

Výzkum mediálního pokrytí tehdejší uprchlické (migrační) krize provedli na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity autoři Michal Tkaczyk, Pavel Pospěch a Jakub Macek. Vycházeli ze studie *Stará a nová média v každodennosti českých publik*, kterou publikoval rovněž Jakub Macek spolu s Alenou Mackovou, Kateřinou Škařupovou a Lenkou Waschkovou Císařovou. Tato publikace potvrdila předpoklad, že celostátní televize je pro české občany všech věkových kategorií hlavním zdrojem zpráv. (Macek, Macková, Škařupová, Waschková Císařová, 2015) Z tohoto důvodu se autoři rozhodli zaměřit na pokrytí uprchlické krize u dvou českých televizních stanic - České televize a televize Nova. Konkrétně provedli analýzu příspěvků zpravodajských relací – Události (ČT) a Televizní noviny (TV Nova) v období od 4. března do 30. září 2015. Analýza zahrnovala 507 příspěvků, z čehož 307 patřilo Událostem a 200 Televizním novinám⁸. (Tkaczyk, Pospěch, Macek, 2015)

Výsledky studie ukázaly, že ačkoli se analyzovala jedna stanice veřejnoprávního rozměru a druhá komerčního, tematické rámcování samotné uprchlické krize se v jejich zpravodajství nikterak výrazně nelišilo. V regionální oblasti témat příspěvky ukázaly, že největší prostor byl věnován dopadům uprchlické krize v samotné České republice. Celkově nejčastějším hlavním tématem byly uprchlické kvóty, což se dalo předpokládat, jelikož Česká republika spolu se státy Visegrádské čtyřky a Rakouskem tehdy nesouhlasila s povinným přerozdělením migrantů a povinné kvóty odmítla. (Tkaczyk, Pospěch, Macek, 2015)

Hlavní témata výzkumu rozdělili autoři do tří skupin – aktuální dění v evropských lokalitách, politická jednání o uprchlické krizi a policejní témata.

⁸ Autoři studie uvádí, že v pozdějších fázích výzkumu pracují s polovičním vzorkem z důvodu časové náročnosti.

Příčinám migrační krize jako hlavnímu tématu se nevěnoval žádný ze zkoumaných příspěvků. V této souvislosti byly zkoumány prezentovaná řešení uprchlické krize jako například ostraha, přerozdělení či kontrola. Podle autorů „*povaha prezentovaných řešení odpovídá struktuře mluvčích a celkovému zarámování problému jako bezpečnostně-administrativního*“. Nejčastěji převažovala témata policejní, přičemž o pomoci uprchlíkům se mluvilo pouze ojediněle, z čehož lze usoudit, že migranti byli prezentováni spíše negativně. Analýza se mimo jiné zaměřila i na kódování mluvčích. Podle autorů studie lze říci, že vyjádření určitých politiků bylo stěžejní pro mediální agendu. Autoři uvedli, že se k uprchlické krizi nejvíce vyjadřovali čeští a zahraniční politici a představitelé bezpečnostních složek, ovšem z řad expertů se jich vyjádřilo jen pomálu (na ČT i TV Nova pouze cca 1 %). Dostalo se prostoru i uprchlíkům samotným, přičemž se jednalo většinou o muže (85 % ČT; 90 % Nova). Z výsledků také vyplývá, že uprchlíci samotní byli nejčastěji bráni jako administrativní problém a objekt policejní činnosti. Co se týče humanitární stránky uprchlické krize, tak lze konstatovat, že byl v této souvislosti upozaděn. (Tkaczyk, Pospěch, Macek, 2015)

Dalším důležitým příspěvkem je práce *The European „migration crisis“ and the media: A cross-European press content analysis* od autorů Lilie Chouliaraki, Myria Georgiou a Rafal Zaborowski z roku 2017, která je inspirací pro tuto diplomovou práci z hlediska zkoumání uprchlické krize pomocí kvantitativní obsahové analýzy.

Studie se věnuje evropské migrační krizi v roce 2015. Jako výzkumnou metodu zvolili autoři kvantitativní obsahovou analýzu. Zaměřili se konkrétně na rámcování témat tehdejší krize v tištěných médiích v osmi zemích Evropy včetně Česka. Mimo to se autoři rozhodli zařadit do analýzy také dvojce evropské noviny v arabštině. V každé zemi byla analyzována dvojce tištěná periodika až na Velkou Británii, kde byla kódována čtyři, přičemž se analýza soustředila na tři hlavní momenty migrační krize v létě a na začátku a na konci podzimu roku 2015. Zkoumáno bylo celkem 1200 článků. Z českých novin byly analyzovány Lidové noviny a Právo. (Chouliaraki, Georgiou, Zaborowski, 2017)

Z výsledků studie vyplývá, že zkoumaná média hrála klíčovou roli při rámcování samotné uprchlické krize, ale také při hodnocení příčin a důsledků. Příliv uprchlíků do Evropy označovala média jako „krizi pro Evropu“. Celkově věnovala velmi málo pozornosti kontextu situace uprchlíků a poskytla malý prostor pro příběhy samotných uprchlíků. Zpočátku informovaly vybrané noviny o uprchlících vcelku

empaticky, nicméně tento postoj se v průběhu podzimu roku 2015 změnil a média tak začala o uprchlících v souvislosti s teroristickými útoky v Paříži hovořit spíše negativně. Samotným uprchlíkům se nedostalo téměř žádného většího prostoru, aby promluvili o svých zkušenostech a přiblížili tak svou situaci. (Chouliaraki, Georgiou, Zaborowski, 2017)

Závěry studie o českém tisku ukazují, že česká média nejméně uváděla jména a věk uprchlíků. Převažovala zde obranná opatření nad humanitárními (rovněž tak bylo i u Velké Británie a Francie), přičemž byl český tisk po německém druhým nejvyšším v počtu zmíněných bezpečnostních opatření a zároveň po francouzském třetí nejnižší v počtu humanitárních opatření. (Chouliaraki, Georgiou, Zaborowski, 2017)

Okrajově lze zmínit také studii s názvem *Ukrainian refugees in Polish press* z roku 2022, jejíž autorkou je Natalia Zawadzka-Palucka. Studie se zabývá prezentací ukrajinských uprchlíků v polském tisku. Posléze také porovnává obraz uprchlíků z Ukrajiny s obrazem uprchlíků z období migrační krize v roce 2015. Z tohoto důvodu se stala částečnou inspirací pro diplomovou práci.

2. METODOLOGIE

Následující kapitoly se budou věnovat metodice výzkumu diplomové práce. Nejprve bude představeno samotné výzkumné téma a cíl práce, následně budou uvedeny výzkumné otázky a k nim příslušné hypotézy. V další kapitole budou popsány identifikační a analytické proměnné, díky nimž bude možno odpovědět na již zmíněné výzkumné otázky. Rovněž bude jedna kapitola věnována kvantitativní obsahové analýze jakožto metodě výzkumu. V závěru pak bude představen výzkumný vzorek a výzkumné jednotky analýzy.

2.1. Výzkumné téma a cíl práce

Jako výzkumné téma práce bylo stanoveno zobrazení ukrajinských uprchlíků v českém televizním zpravodajství. Cílem práce je zmapovat mediální pokrytí tématu uprchlíků z Ukrajiny v českém televizním zpravodajství. Konkrétně bude pomocí kvantitativní obsahové analýzy zkoumáno, jakým způsobem je téma ukrajinských uprchlíků rámcováno v hlavních zpravodajských relacích České televize a televize Nova.

Předmětem výzkumu budou mediálních obsahy hlavních zpravodajských relací dvou celostátních televizních stanic, tedy veřejnoprávní České televize (ČT) a komerční televize Nova (TV Nova). Výzkumnou jednotkou analýzy budou přepisy reportáží (dále jen „texty“), a tudíž výzkumným vzorkem budou texty pořadu Události na České televizi a pořadu Televizní noviny na televizi Nova během sledovaných období. Texty budou vybírány na základě klíčových slov týkajících se ukrajinských uprchlíků v databázi Anopress. Sledována budou dvě období po dvou měsících, přičemž první z nich bude 24. únor 2022, kdy válka na Ukrajině započala, až 24. duben 2022 a druhé sledované období pak bude 27. prosinec 2022 až 24. únor 2023, čili rok od začátku samotné války. Výsledky vybraných období budou mezi sebou porovnány s ohledem na vývoj v čase.

2.2. Výzkumné otázky a hypotézy

Aby bylo možné naplnit výzkumný cíl, který je uveden v předcházející kapitole, je nutné si stanovit výzkumné otázky a k nim příslušné hypotézy. Výzkumné otázky budou rozděleny na hlavní výzkumnou otázku (HVO), jež vychází z tématu diplomové

práce a na ni navazující vedlejší výzkumné otázky (VVO), k nimž budou přidány hypotézy (H). Všechny níže uvedené výzkumné otázky vychází z teoretické části práce.

HVO: Jak je rámcováno téma ukrajinských uprchlíků v českém televizním zpravodajství?

VVO1: Jaký prostor vybrané televizní relace danému tématu věnují?

- **H1:** Počet zkoumaných textů v Událostech na České televizi i v Televizních novinách na televizi Nova bude téměř stejný (se zanedbatelným rozdílem maximálně 20 textů).

Téma ukrajinských uprchlíků je z důvodu války na Ukrajině ve světě známé. V televizním vysílání bylo téma hojně prezentováno, proto je na místě se domnívat, že jak Události na veřejnoprávní České televizi, tak Televizní noviny na komerční televizi Nova mu budou věnovat stejně velký mediální prostor s nepatrnou odchylkou.

VVO2: Jací mluvčí (oborově) se ve vybraných televizních relacích k tématu nejčastěji vyjadřují?

- **H2:** Nejčastěji se k tématu uprchlíků z Ukrajiny budou vyjadřovat politici.

Výše zmíněná hypotéza vychází z prosté úvahy. Uprchlíká krize je způsobena válkou na Ukrajině, která je považována za politickou záležitost, tudíž se dá očekávat nejvíce promluv na politické úrovni.

VVO3: Jaký mluvčí (jmenovitě) se ve vybraných televizních relacích k tématu nejčastěji vyjadřuje?

- **H3:** Nejčastěji se k tématu ukrajinských uprchlíků bude vyjadřovat premiér Petr Fiala.

Za nejčastěji promlouvajícího mluvčího je dle hypotézy výše považován premiér Petr Fiala. Vyplyvá to z faktu, že plní funkci předsedy vlády, který řídí výkonnou moc v České republice a rovněž zastává pozici jednoho z nejvyšších postavených představitelů státu.

VVO4: Jakým způsobem vybrané televizní relace prezentují ukrajinské uprchlíky?

- **H4:** Ukrajínští uprchlíci budou prezentováni nejčastěji jako lidé, kteří potřebují pomoc, přičemž mezi těmito uprchlíky budou nejčastěji ženy.

V souvislosti s válkou na Ukrajině, která byla vyvolána bez jakéhokoliv závažného důvodu bylo nuceno opustit své domovy kvůli ohrožení vlastní bezpečnosti na základě dat UNHCR ke dni 26. června 2023 přes 6 milionů lidí. Proto je vybrané relace budou nejčastěji prezentovat, jako ty, kteří pomoc potřebují. Více žen uprchlic je předpokládáno na základě dat Ministerstva vnitra ČR k 1. dubnu 2023, kdy se na území Česka nacházelo 65 % žen a 35 % mužů.

VVO5: Jaké téma příspěvků zpravodajských relací vybraných televizních stanic je nejčastěji zmiňováno v souvislosti s uprchlíky?

- **H5:** Nejčastějším tématem v příspěvcích bude téma z oblasti sociální, konkrétně pomoc uprchlíkům.

Hypotéza předpokládá jako nejzmiňovanější téma právě téma pomoci ukrajinským uprchlíkům, a to z důvodu zapojení se mnoha humanitárních organizací a podpory Evropské unie.

VVO6: Jak vybrané televizní relace rámcují řešení uprchlické krize?

- **H6:** Uprchlická krize bude nejčastěji spojována se začleněním uprchlíka do české společnosti.

Východiskem uprchlické krize bude dle hypotézy začlenění uprchlíka mezi české občany. Hypotéza vychází z faktu, že ani rok od začátku války boje na Ukrajině neustávaly a válka se ani momentálně po dvou letech zdaleka nechýlí ke konci, a proto se uprchlíci budou muset adaptovat v české společnosti.

VVO7: Jaký typ pomoci uprchlíkům je ve vybraných televizních relacích prezentován nejvíce?

- **H7:** Nejčastějším typem pomoci uprchlíkům bude ve vybraných relacích zobrazováno zajištění humanitární pomoci uprchlíkům.

Výše zmíněná hypotéza předpokládá humanitární pomoc jako nejčastější typ pomoci uprchlíkům z důvodu přesunu několika set tisíc uprchlíků z Ukrajiny do cizí země – České republiky pouze s nezbytnými osobními věcmi.

2.3. Operacionalizace výzkumných otázek

V předcházející kapitole byly stanoveny hlavní a vedlejší výzkumné otázky, které byly doplněny o hypotézy. Nyní je zapotřebí výzkumné otázky operacionalizovat, tedy uvést způsob jejich zkoumání.

K identifikaci textu bude nutné použít následující identifikační proměnné.

1. **Číslo textu** – pořadové číslo, podle něhož bude text kódován, přičemž čísla budou přidělována podle data vydání od nejstaršího po nejnovější;
2. **Název** – titulek textu;
3. **Zdroj** – vybíráno bude mezi Událostmi na České televizi a Televizními novinami na televizi Nova;
4. **Datum** – den, měsíc a rok, kdy byl text publikován;

Na výzkumné otázky se pak bude odpovídat pomocí analytických proměnných.

VVO1: Jaký prostor vybrané televizní relace danému tématu věnují?

První výzkumnou otázku zodpovíme pomocí proměnných **rozsah textu** a **datum** (vychází ze studie *Analýza mediálního pokrytí uprchlické krize*).

Rozsah textu bude určen podle počtu slov v analyzovaném textu a datum bude korespondovat s datem vydání daného mediálního výstupu.

VVO2: Jací mluvčí (oborově) se ve vybraných televizních relacích k tématu nejčastěji vyjadřují?

K zodpovězení této výzkumné otázky bude zapotřebí využít proměnnou **mluvčí** – **obor** (vychází ze studie *Analýza mediálního pokrytí uprchlické krize*) nabývající hodnot:

1. Politik (řadí se zde tiskový mluvčí)
2. Ekonom
3. Expert/odborník
4. Zdravotník

5. Zástupce bezpečnostních složek (policie, armáda)
6. Známa osobnost (umělci, celebrity)
7. Člověk z lidu
8. Samotný uprchlík
9. Zástupce humanitární organizace
10. Státní úředník
11. Jednatel společnosti
12. Zástupce církve

Oborově se nebude měřit pozice moderátora/moderátorky či redaktora/redaktorky, kteří působí jako zástupci médií. Kódovány budou všechny promluvy, které se objeví v textu u daného mluvčího. V příspěvcích budou mluvčí kódováni pouze jednou, i přes více promluv v textu.

VVO3: Jaký mluvčí (jmenovitě) se ve vybraných televizních relacích k tématu nejčastěji vyjadřuje?

Aby bylo možné zodpovědět tuto výzkumnou otázku, je na místě použít proměnnou **mluvčí – jméno** (vychází ze studie *Analýza mediálního pokrytí uprchlické krize*), která úzce souvisí s již zmíněnou proměnnou mluvčí – obor. Bude kódována prostřednictvím křestního jména a příjmení mluvčího.

VVO4: Jakým způsobem vybrané televizní relace prezentují ukrajinské uprchlíky?

K určení prezentace ukrajinských uprchlíků a zodpovězení tak výzkumné otázky je nutno využít tří proměnných⁹. První z nich bude **pohlaví uprchlíka** (vycházející ze studie *Situace uprchlíků z Ukrajiny*), přičemž bude nabývat hodnot:

1. Žena
2. Muž
3. Neuvedeno – není zmíněno pohlaví uprchlíka (např. „osoba“)

⁹ Rovněž jednou z proměnných měla být původně proměnná **věk uprchlíka** nabývajících hodnot: Dítě (do 12 let); Teenager (13-19 let); Dospělý (20-64 let); Senior (65 let a více). Nicméně po provedení analýzy bylo zjištěno, že se věk uprchlíků objevil pouze ve dvou případech, proto byla tato proměnná vyřazena z výzkumu.

Další proměnnou bude **rámcování** (vycházející z Iyengarova pojetí klasifikace rámců), jež bude nabývat hodnot:

1. Tematické rámcování – zaměřeno obecně na uprchlictví;
2. Epizodické rámcování – zaměřeno na konkrétní situaci, příběh či problém týkající se uprchlíků;
3. Smíšené rámcování – kombinace výše uvedeného, co není možné jednoznačně určit

Poslední proměnnou bude **vnímání uprchlíka** (vychází ze studie *Analýza mediálního pokrytí uprchlické krize*), která bude nabývat následujících hodnot:

1. Potřebuje pomoc (uprchlík je prezentován jako oběť – je zmíněn humanitární aspekt)
2. Bezpečnostní hrozba (uprchlík je prezentován jako hrozba – páčání násilí či trestných činů)

VVO5: Jaké téma příspěvků zpravodajských relací vybraných televizních stanic je nejčastěji zmiňováno v souvislosti s uprchlíky?

K zodpovězení této výzkumné otázky je potřeba kódovat tři proměnné (všechny volně vycházejí ze studie *Analýza mediálního pokrytí uprchlické krize*). První z nich je proměnná **téma - kategorie** nabývající hodnot:

1. Hlavní
2. Vedlejší

Druhou proměnnou je **téma - oblast**, jež pak bude nabývat následujících hodnot:

1. Politická
2. Ekonomická
3. Sociální
4. Zdravotní
5. Bezpečnostní

Poslední proměnná **téma - konkrétní** se týká konkrétních témat problémů či situací.

Nabývat bude hodnot:

1. Politická jednání o krizi
2. Reakce politiků

3. Pomoc uprchlíkům
4. Policejní téma
5. Příčina krize - válka na Ukrajině
6. Ekonomické dopady krize v ČR
7. Život a charakteristiky uprchlíků
8. Postoje veřejnosti k uprchlíkům

VVO6: **Jak vybrané televizní relace rámcují řešení uprchlické krize?**

K zodpovězení výzkumné otázky bude užita proměnná **konkrétní řešení** (volně vychází ze studie *Analýza mediálního pokrytí uprchlické krize*). Ta bude nabývat hodnot:

1. Ubytování uprchlíků
2. Nalezení práce
3. Začlenění do společnosti
4. Zajištění zdravotní péče

VVO7: **Jaký typ pomoci uprchlíkům je ve vybraných televizních relacích prezentován nejvíce?**

Na tuto výzkumnou otázku se odpoví pomocí proměnné **typ pomoci uprchlíkům** nabývající následujících hodnot:

1. Finanční pomoc (vycházející ze studie *Hlas Ukrajinců: Chudoba a materiální deprivace*)
2. Humanitární pomoc a práce dobrovolníků (vychází ze zapojení mnoha dobrovolníků a humanitárních organizací a jejich sbírek – například sbírka SOS Ukrajina Člověka v tísni vybrala 2 miliardy korun)
3. Pomoc s výukou češtiny (vycházející ze studie *Hlas Ukrajinců: Pracovní uplatnění, dovednosti a kvalifikace uprchlíků*)

2.4. Kvantitativní obsahová analýza

Metodou výzkumu, která nám umožní naplnit cíl práce, byla zvolena kvantitativní obsahová analýza, jež se používá ke zkoumání mediálních obsahů a je rovněž vhodná ke zkoumání velkého množství textů. Pojem kvantitativní obsahová analýza se pojí se jménem amerického sociologa Bernarda Berelsona. Jedná se o

nejstarší a dosud nejpoužívanější metodu výzkumu, přičemž se její počátky datují do prvních desetiletí 20. století. (Kingsbury a Hart in McQuail, 2009, s. 375) Kvantitativní obsahovou analýzu popisuje Scherer jako „*vysoce strukturovaný a selektivní proces*“. (Scherer in Schulz a Reifová, 2011, s. 29) Tato metoda platí za systematickou, standardizovanou a intersubjektivně ověřitelnou kvantitativní metodu. (Reifová, 2004, s. 21) Je charakteristická vysokou mírou strukturovanosti a zároveň vysokým stupněm ověřitelnosti. Díky své kvantitativní povaze lze získat objektivní výsledky, které jsou na provádějícím výzkumníkovi nezávislé. Tyto výsledky statistického charakteru se dají přehledně znázornit v tabulkách či grafech. (Scherer in Trampota, Vojtěchovská, 2010, s. 103) Podle McQuaila kvantitativní obsahová analýza vytváří „*statistický souhrn velmi rozsáhlé mediální reality*“ a je užívána především pro „*srovnání mediálního obsahu se známou distribucí výskytu v sociální realitě*“. (McQuail, 2009, s. 375)

Výstupem a rovněž cílem kvantitativní obsahové analýzy je kvantitativní popis mediovaných obsahů. (Scherer in Schulz a Reifová, 2011, s. 31) Důraz u této metody bývá kladen na dosažení nejvyššího stupně validity a reliability. Validita představuje požadavek na výzkumné metody, aby skutečně měřily to, co chceme měřit. Zatímco reliability zaručuje stejné výsledky, pokud se jiný výzkumník rozhodne zkoumat to co my. Reliability se považuje za předpoklad validity. (Scherer in Schulz a Reifová, 2011, s. 34)

Postup výzkumného procesu za pomoci kvantitativní obsahové analýzy popisuje mnoho autorů ve svých publikacích (Scherer in Trampota, Vojtěchovská, 2010; Scherer in Schulz a Reifová, 2011; Wimmer, Dominick, 2006; McQuail, 2009 a další). Roger D. Wimmer a Joseph R. Dominick v knize *Mass Media Research* shrnují postup do deseti kroků, které je možné přeskupovat. Prvním z nich je formulace výzkumné otázky nebo hypotézy. Dále je nutné definovat výběrový soubor (populaci). Následuje výběr vhodného vzorku z populace. Poté je na místě definovat vybrat a definovat jednotku analýzy. V pátém kroku se musí vytvořit kategorie obsahu, jenž má být analyzován. Posléze se vytvoří systém kvantifikace. V sedmém kroku je zapotřebí vyškolit kodéry a provést pilotní studii. Další krok zahrnuje samotné kódování podle daných definic. Následně se analyzují shromážděná data a na závěr je nutné vyvodit závěry a hledat indikace. (Wimmer, Dominick, 1997, s. 116)

Za možné nedostatky kvantitativní obsahové analýzy lze považovat dle McQuaila zavedení vlastního významového systému namísto jeho odvozování z obsahu. „*Samotný výstup obsahové analýzy je novým textem, jehož význam se může, nebo*

dokonce musí lišit od původního zdrojového materiálu. Tento výsledek je navíc založen na způsobu „čtení“ obsahu, který by žádný skutečný „čtenář“ za normálních okolností nepoužil.“ (McQuail, 2009, s. 376) Sedláková zmiňuje pojem kodéřská reliabilita, která „slouží k posouzení přesnosti připraveného kodéřského klíče (stanovení proměnných, jejich oboru hodnot a operacionálních definic)“. (Sedláková, 2014, s. 319-321) Těmto problémům by mělo být předejito sestavením kódovací knihy s co nejpřesnějšími definicemi proměnných.

2.5. Výzkumný vzorek analýzy

Výzkumným vzorkem byly vybrány mediální obsahy, konkrétně texty hlavních zpravodajských relací České televize a televize Nova za dvě sledované období, tedy 24.2. 2022 – 24.4. 2022 a 27.12. 2022 – 24.2. 2023. Jedná se o zpravodajskou relaci Události, kterou vysílá Česká televize a relaci Televizní noviny na televizi Nova, nejsledovanější zpravodajské relace ve vybraných celostátních televizních stanicích. Sledované období bylo zvoleno dvojí, a to z důvodu následné komparace výsledků s ohledem na vývoj v čase. Vybráno bylo v rámci jednoho roku války na Ukrajině prvních a posledních 60 dní. Prvním sledovaným obdobím jsou měsíce únor, březen a duben roku 2022, konkrétně od 24. února 2022, což se počítá jako počátek války na Ukrajině až 24. dubna 2022, tedy dva měsíce od začátku války. Druhé zkoumané období je od 27. prosince 2022 do 24. února 2023, což je přesně rok od vypuknutí války na Ukrajině. V následujících dvou podkapitolách krátce představím televizní stanice, na nichž jsou vysílány zkoumané zpravodajské relace – Události a Televizní noviny.

2.5.1. Česká televize

Česká televize, zkráceně ČT, je českou veřejnoprávní televizí s celostátním dosahem sídlící na Kavčích horách v Praze. S výjimkou Prahy má ČT také televizní studia v Brně a Ostravě. Předchůdcem ČT byla Československá televize, která začala vysílat v roce 1953. Oficiální vysílání České televize se datuje k roku 1992. (Česká televize, 2023) Generálním ředitelem, jehož jmenuje Rada ČT na šestileté období, je v současné době Petr Dvořák, kterého však v říjnu 2023 vystřídá Jan Souček. (ČT24, 2023) Rada ČT je tvořena 15 členy a je volená Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR. Česká televize získává finance z televizních poplatků a z reklam a sponzoringu. Mezi programy ČT patří ČT1 a ČT2 jakožto plnoformátové, dále zpravodajský program

ČT24, dětský ČT :D, kulturní ČT art a rovněž sportovní program ČT sport. (Česká televize, 2023) Živé vysílání ČT lze mimo jiné sledovat na internetových stránkách ceskatelevize.cz/ivysilani/ či v aplikaci iVysílání.

2.5.2. Televize Nova

Televize Nova, zkráceně Nova, je českou komerční televizní stanicí s celostátním dosahem, která sídlí na Barrandově v Praze. Své vysílání spustila v roce 1994. (TV Nova, 2019) V současné době funkci generálního ředitele zastává Daniel Grunt. (Nova Group, 2023) Televizi Nova vlastní mediální společnost Central European Media Enterprises (CME), jež patří do roku 2020 pod skupinu PPF. (Finance, 2022) Kromě stanice Nova je možné sledovat i její sesterské kanály jako Nova Cinema, Nova Action, Nova Fun, Nova Lady, Nova Gold, Nova Sport 1, Nova Sport 2, Nova Sport 3, Nova Sport 4 a Nova International. (Nova Group, 2023) Živé vysílání Nova lze sledovat i na jejích internetových stránkách či na placené streamovací službě Voyo.

2.6. Výzkumné jednotky analýzy

Výzkumnou jednotkou jsou texty zpravodajských relací Události na ČT a Televizní noviny na televizi Nova. Analýza právě těchto relací byla určena na základě inspirace studií *Analýza mediálního pokrytí uprchlické krize* od autorů Tkaczyk, Pospěch a Macek z roku 2015 a rovněž z důvodu následného porovnání výsledků studie s výsledky této diplomové práce. Z důvodu nedostupnosti audiovizuálního archivu televize Nova, byla analýza provedena z přepisů reportáží (textů) vyhledávaných v databázi Anopress, společnosti Anopress IT., a.s., jež disponuje plnými texty periodického tisku a doslovnými přepisy reportáží a zpráv rozhlasového i televizního vysílání. Nedostupnost audiovizuálního materiálu lze považovat za limitu výzkumu, nicméně byl pro tuto práci zabývající se mediálními obsahy, nikoli audiovizuálními prvky zvolen nejvíce vhodný postup. Do databáze Anopress je studentům Univerzity Karlovy umožněn přístup přes vzdálený přístup VPN. Vyhledávání v databázi probíhalo za použití zvolených klíčových slov a filtrů databáze, které umožňují hledat konkrétní mediatyp.

Prvním krokem ve vyhledávání, jak již bylo zmíněno výše, bylo nastavení filtrů přes kolonku „Zdroje“ s následným výběrem skupiny „TV a rozhlas“ a poté oblasti „Televize“ až po selekci samotných zkoumaných televizních stanic „ČT1“ a „NOVA“

a výběru konkrétních relací „Události“¹⁰ a „Televizní noviny“¹¹. Jako další bylo nutné zadat sledované období. Z důvodu zkoumání dvou období, muselo být každé vyfiltrováno samostatně, tedy 24.2. 2022 – 24.4. 2022 a 27.12. 2022 – 24.2. 2023. Posledním krokem bylo vyhledávání pomocí klíčových slov. Původně měla klíčová slova zahrnovat veškeré pojmy související jak s ukrajinskými uprchlíky, tak s válkou na Ukrajině. Nicméně vzhledem k povaze práce, která se zaměřuje pouze na samotné uprchlíky, nikoli na válku na Ukrajině jako takovou, bylo užito forem „uprchl*“ a „migra*“¹². Hvězdička v názvu značí skloňování, tudíž jsou v této podobě vyhledávány slova jako „uprchlík“, „uprchlictví“, „uprchlíci“ nebo například „uprchlická“ nebo „migrant“, „migrace“ či „migranti“. Na základě tohoto hledání bylo nalezeno celkem 448 textů, přičemž za první sledované období (24.2. 2022 – 24.4. 2022) bylo vyhledáno dohromady 335 textů, kdežto za druhé sledované období (27.12. 2022 – 24.2. 2023) jich bylo 113. Po vyloučení těch textů, které se netýkaly uprchlíků z Ukrajiny bylo do analýzy zařazeno konečných 308. Vybrané texty pak byly dle kódovací knihy zaznamenávány do kódovacího archu a výsledky analýzy budou prezentovány v následující části práce.

¹⁰ Do výzkumu nebyly zahrnuty regionální Události.

¹¹ Rovněž nebyly do výzkumu zahrnuty Odpolední Televizní noviny či Dopolodní Televizní noviny.

¹² I přesto, že v teoretické části práce byl vysvětlen rozdíl mezi slovy „uprchlík“ a „migrant“, tedy že se nejedná o synonyma, bylo využito i právě termínu migrant z hlediska zahrnutí i těch příspěvků, v nichž byl tento pojem špatně užít jako synonymum ke slovo uprchlík.

3. ANALYTICKÁ ČÁST

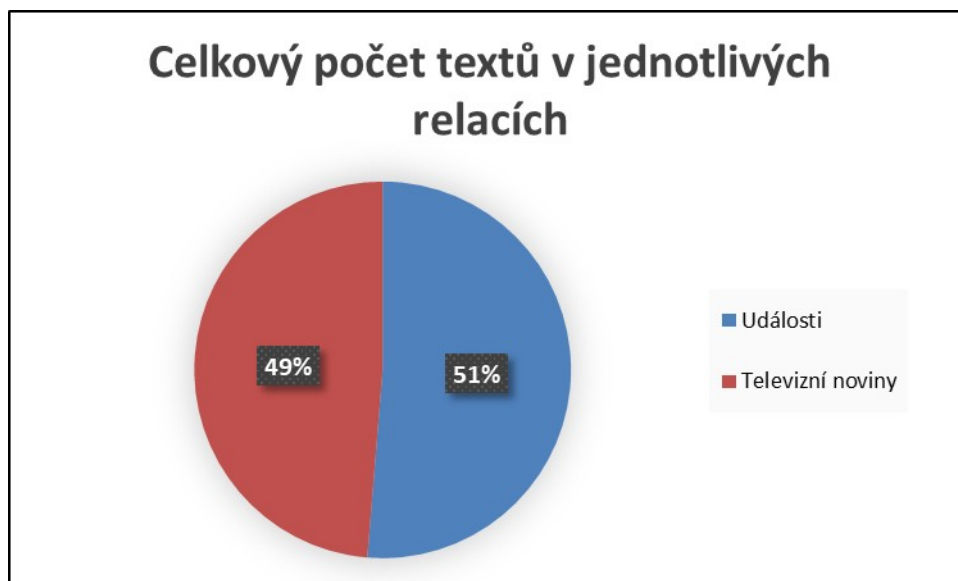
Třetí část diplomové práce je zaměřena na představení výsledků analýzy výzkumu. Analytickou část tvoří 7 kapitol, přičemž v první z nich jsou prezentovány počty a rozsah zkoumaných textů. V následující kapitole jsou uvedeny obory mluvčích, ve třetí kapitole jsou prezentováni mluvčí jmenovitě. Další část se týká prezentace ukrajinských uprchlíků ve vybraném českém televizním zpravodajství, načež jsou zde představeny výsledky analýzy o výskytu pohlaví uprchlíků, rámcování uprchlictví a vnímání samostatných uprchlíků v textech. Zkoumány byly i témata příspěvků vybraných zpravodajských relacích, přičemž kromě určení hlavního a vedlejších témat, byly analyzovány také oblasti témat a konkrétní témata příspěvků. Závěr analytické části je věnován počtu výskytu konkrétních řešení uprchlické krize a typům pomoci ukrajinským uprchlíkům v kódovaných textech.

3.1. Prostor věnovaný tématu ukrajinských uprchlíků

3.1.1. Počet analyzovaných textů

Mediální prostor, který byl tématu ukrajinských uprchlíků poskytnut televizními stanicemi Česká televize a televize Nova v jejich hlavních zpravodajských relacích Události a Televizní noviny za dvoje sledované období, celkem 120 dní, tedy od 24. února 2022 do 24. dubna 2022 a rovněž také od 27. prosince 2022 do 24. února 2023, byl zkoumán pomocí počtu textů a jejich počtu slov. Celkově tak bylo do analýzy zahrnuto 308 textů.

V grafu č. 1 níže lze vidět, že Události na České televizi i Televizní noviny na televizi Nova vydaly téměř shodný počet textů za obě sledovaná období. Konkrétně Události publikovaly 158 textů, tedy 51 % všech textů, kdežto v Televizních novinách vyšlo jen o 8 textů méně, tedy 150, celkově 49 % všech analyzovaných textů.

Graf č. 1: Celkový počet textů v jednotlivých relacích

Graf č. 2 ilustruje, v jakých dnech v obou sledovaných obdobích vycházelo nejvíce a nejméně textů o tématu ukrajinských uprchlíků v Událostech a v Televizních novinách.

Graf č. 2: Počet textů ve dnech za obě sledovaná období

Z celkového počtu 308 textů, které byly analyzovány, vyšlo k datu 16. března 2022 dohromady 11 textů, z nichž bylo 7 v Událostech a 4 v Televizních novinách. Tento údaj představuje nejvyšší počet textů v jeden den za obě sledovaná období. Po 10

textech vydaly zkoumané relace 12. března 2022, přičemž Události vydaly 7 textů a Televizní noviny 3 texty. Rovněž 10 textů bylo publikováno k datu 19. března 2022, z nichž Události vydaly 2 texty a Televizní noviny o 6 více, tedy 8 textů celkově. Až 9 textů za jeden den publikovaly zkoumané relace ve dnech 26. února 2022 (z toho 7 textů v Událostech a 2 texty v Televizních novinách), 20. března 2022 (1 text v Událostech a 8 v Televizních novinách) a 2. dubna 2022 (5 textů Události a 4 texty Televizní noviny). Na následujícím grafu č. 3 lze pozorovat kromě již zmíněných dnů také, v jakých ostatních dnech vyšlo 5 a více textů.

Graf č. 3: Nejvyšší počty textů ve dnech za obě sledovaná období

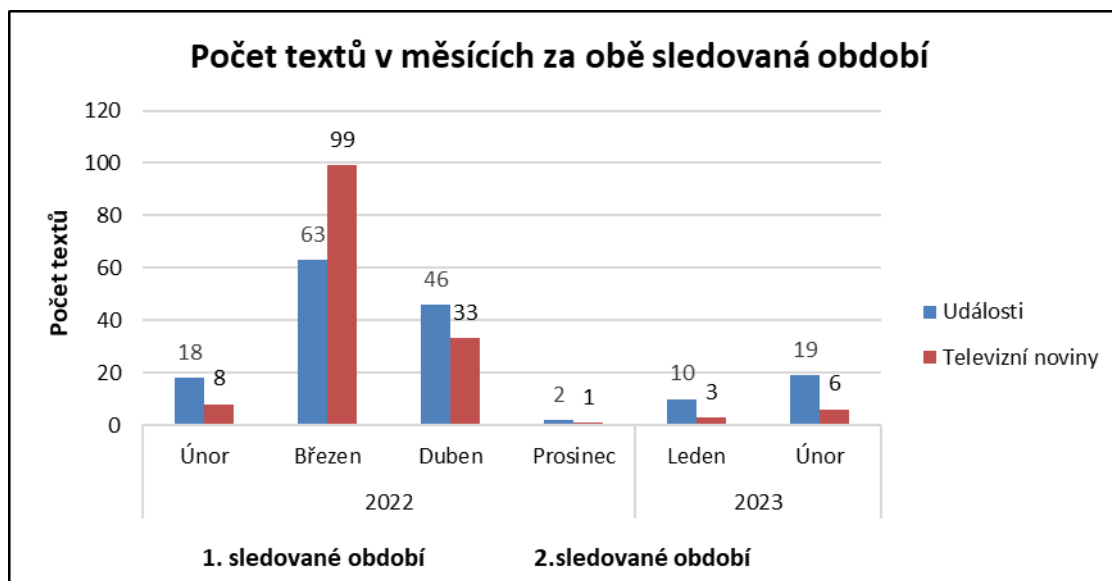
Nejméně textů za obě sledovaná období, tedy pouze 1, bylo vydáno ve dnech 31. března 2022; 22. dubna 2022; 30. prosince 2022; 2. ledna 2023; 11. ledna 2023; 13. ledna 2023; 16. ledna 2023; 19. ledna 2023; 20. ledna 2023; 24. ledna 2023; 30. ledna 2023; 31. ledna 2023; 2. února 2023; 5. února 2023; 12. února 2023; 13. února 2023; 17. února 2023.

Při analýze dat bylo rovněž zjištěno, že celkem nebyly publikovány žádné texty, jež by se věnovaly tématu ukrajinských uprchlíků ve 35 dnech ze zkoumaných 120 dní, což představuje 29 % všech dnů. Konkrétními daty jsou: 23. dubna 2022; 27. prosince 2022; 29. prosince 2022; 31. prosince 2022; 3. ledna 2023; 4. ledna 2023; 5. ledna 2023; 6. ledna 2023; 8. ledna 2023; 9. ledna 2023; 10. ledna 2023; 12. ledna 2023; 14.

ledna 2023; 15. ledna 2023; 17. ledna 2023; 18. ledna 2023; 21. ledna 2023; 22. ledna 2023; 23. ledna 2023; 25. ledna 2023; 26. ledna 2023; 27. ledna 2023; 28. ledna 2023; 29. ledna 2023; 1. února 2023; 3. února 2023; 4. února 2023; 6. února 2023; 7. února 2023; 8. února 2023; 9. února 2023; 11. února 2023; 14. února 2023; 16. února 2023; 18. února 2023.

Ze souhrnného počtu 308 vydaných textů bylo publikováno v prvním sledovaném období (24.2. 2022 – 24.4. 2022) 267 textů, což představuje 87 % všech textů, z nichž 127 pod Českou televizí v Událostech a 140 pod televizí Nova v Televizních novinách. Oproti tomu ve druhém sledovaném období (27.12. 2022 – 24.2. 2023) vyšlo textů o 226 méně, pouhých 41, tedy 13 % všech textů, z toho 31 v Událostech a 10 v Televizních novinách.

V grafu č. 4 níže lze vidět porovnání počtu vydaných textů v měsících ve 2 sledovaných obdobích. Konkrétně prvních 60 dnů (od 24.2. 2022 do 24.4. 2022) v měsících únor, březen a duben 2022 a posledních 60 dnů (od 27.12. 2022 do 24.2. 2023) v měsících prosinec 2022, leden a únor 2023 za rok, v němž vypukla válka na Ukrajině, jež byla příčinou odchodu ukrajinských uprchlíků do České republiky. Z těchto dat lze tvrdit, že se relace věnovaly tématu uprchlíků z Ukrajiny značně více v prvních 60 dnech roku války než v posledních 60 dnech roku války. Rovněž lze na grafu č. 4 pozorovat velký úbytek početnosti textů na začátku a v průběhu druhého sledovaného období.

Graf č. 4: Počet textů v měsících za obě sledovaná období

Opakující se titulky textů

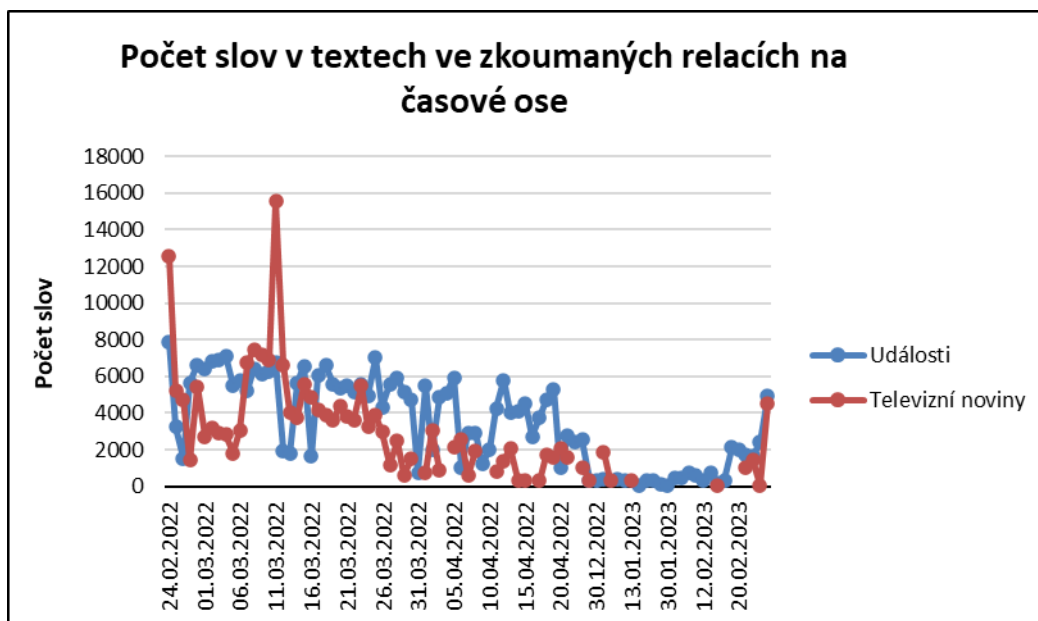
V kódovacím archu, který je přílohou této práce, si lze všimnout, že některé titulky textů jsou stejné. Opakujících se titulků bylo celkem 13 u 89 textů, z toho ty, které se vyskytovaly častěji než dvakrát byly celkem 4. U ostatních je to z toho důvodu, že určité texty byly v databázi Anopress rozděleny jejich autorem do dvou samostatných článků, i přesto, že se na první pohled může jednat o tu samou reportáž. Protože však cílem této práce bylo provést analýzu textů (přepisů reportáží) ve vybrané databázi, nikoliv reportáží samotných (které nebylo možné zkoumat z důvodu nedostupnosti audiovizuálního archivu televize Nova), byl kódován každý text odděleně. Tabulka č. 1 přehledně ukazuje opakující se titulky textů.

Titulek	Počet
Válka! Ruská armáda okupuje území Ukrajiny	2
Česko zažívá největší migrační vlnu své historie	2
Obyvatelé Ukrajiny prchají před válkou	2
Přes ukrajinské hranice proudí každý den tisíce uprchlíků	6
Rok války	3
Ruská vojenská agrese na Ukrajině	2
Ruská vojenská agrese proti Ukrajině	7
Ukrajínští uprchlíci v Česku	2
Ukrajínští zdravotníci v českém zdravotnictví	2
Ukrajínští zdravotníci v Česku	2
Uprchlíci z Ukrajiny	2
Válka na Ukrajině	55
Začalo první kolo přijímacích zkoušek	2
Celkový počet textů	89

Tabulka č. 1: Opakující se titulky textů

3.1.2. Rozsah analyzovaných textů

Celkový rozsah analyzovaných textů v Událostech a Televizních novinách za dvě sledovaná období (24.2. 2022 - 24.4. 2022 a 27.12. 2022 - 24.2. 2023) byl měřen pomocí počtu slov. Celkový rozsah zkoumaných textů činí 487 021 slov (viz tabulka č. 2). Graf č. 5 níže dokládá, že nejobsáhleji se Události a Televizní noviny věnovaly zkoumanému tématu ukrajinských uprchlíků na začátku prvního sledovaného období, kdy vypukla válka na Ukrajině, která zapříčinila odchod ukrajinských občanů do jiných zemí. Rovněž se také tématu rozsáhleji věnoval konec druhého sledovaného období, tedy přesně rok od začátku ruské agrese na Ukrajině. Největší úpadek obsáhlosti textů spojený s úbytkem četnosti vydaných textů (viz podkapitola 3.1.1 *Počet analyzovaných textů* – graf č. 2 a graf č. 4) lze pozorovat na začátku druhého sledovaného období v období konce měsíce prosince 2022, během ledna 2023 a v první půlce února 2023.

Graf č. 5: Počet slov v textech ve zkoumaných relacích na časové ose

Tabulka č. 2 ilustruje, jaký byl celkový rozsah analyzovaných textů, přičemž lze pozorovat i rozsah textů v jednotlivých zkoumaných relacích. Události na České televizi zaznamenaly 292 549 slov (60 % celkového rozsahu textů), kdežto Televizní noviny na televizi Nova měly 194 472 slov (40 % celkového rozsahu textů). Lze tedy vidět poměrně velký rozdíl v rozsahu textů mezi Událostmi a Televizními novinami, a to 98 077 slov. Následující odstavce blíže popisují rozsah textů u Událostí a Televizních novin.

Zkoumané relace	Rozsah textů (v počtu slov)
Události	292 549
Televizní noviny	194 472
Celkový rozsah textů	487 021

Tabulka č. 2: Celkový rozsah textů v analyzovaných relacích

Události

Ve zkoumaných 120 dnech dvou sledovaných období bylo pod Událostmi zveřejněno celkem 158 textů v rámci tématu ukrajinských uprchlíků. Celkový rozsah těchto textů činil 292 549 slov. Průměrně tak jeden text obsahoval 1 851 slov. Za

nejdelší text, který byl analyzován pod Událostmi lze označit text s názvem „*Ruská invaze*“ ze dne 24. února 2022 obsahující 7 846 slov. Naopak nejkratším analyzovaným textem byl text „*Asistenti pedagoga pro ukrajinské žáky*“ ze dne 16. ledna 2023 s pouhými 49 slovy, jenž je zároveň nejkratším analyzovaným textem tohoto výzkumu.

Televizní noviny

V Televizních novinách, jakožto druhé analyzované relaci, vyšlo za dvě sledovaná období celkem 150 textů věnujících se ukrajinských uprchlíkům. Rozsah těchto textů byl celkově 194 472 slov, přičemž průměrně obsahoval jeden text 1 296 slov. Jako nejdelší text Televizních novin, jenž byl zkoumán, lze považovat text „*Ruská vojenská agrese proti Ukrajině*“ ze dne 11. března 2022 s celkovým počtem 15 574 slov. V reportáži se mimo jiné hovořilo o bombardování Běloruska ruskými vojsky pod vlajkou Ukrajiny a rovněž o plánovaném teroristickém útoku na elektrárnu v Černobyli. Jedná se zároveň o nejdelší analyzovaný text v celém výzkumu. Oproti tomu nejkratším zkoumaným textem byl text „*Zrušení pozice zmocněnce pro oblast médií a dezinformací*“ ze dne 15. února 2023 obsahující pouze 54 slov.

Průměrný rozsah textů

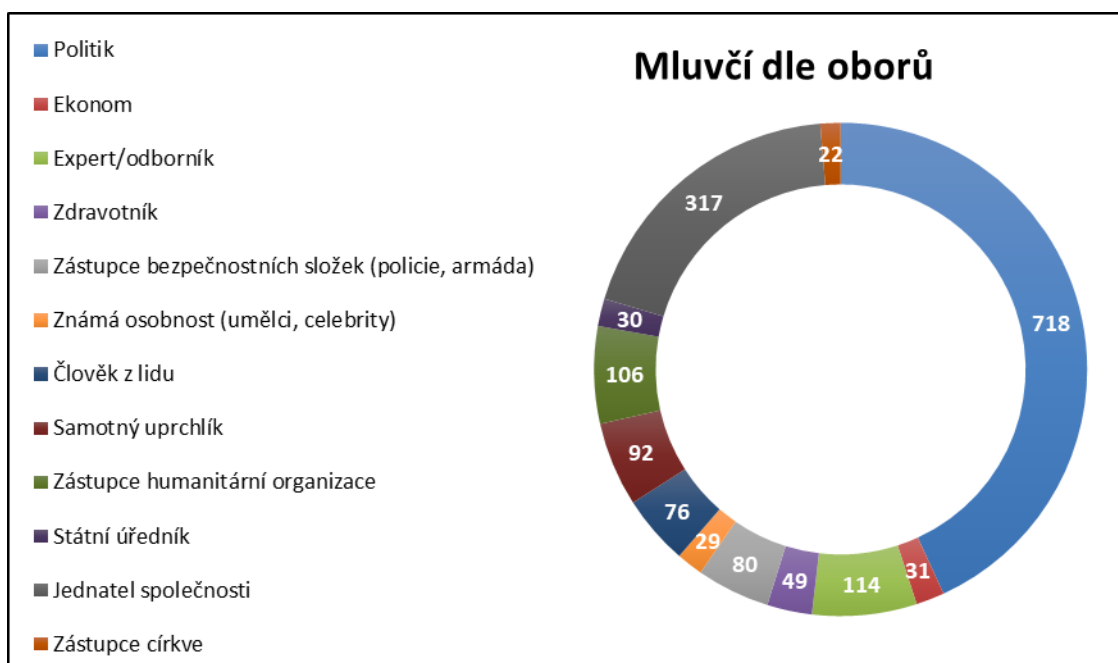
Průměrnou délkou analyzovaného textu dle tabulky č. 3 je 1 581 slov. Rozdíl mezi zkoumanými relacemi v průměrné délce jednoho textu není zcela zanedbatelný, nicméně se nejedná o extrémní odchylku a hodnoty jsou srovnatelné. V Událostech činila průměrná délka zkoumaného textu 1 851 slov, v Televizních novinách pak byla průměrná délka textu o 555 slov méně, konkrétně 1 296 slov.

Zkoumané relace	Průměrný rozsah textů (v počtu slov)
Události	1851,575949
Televizní noviny	1296,48
Celkový průměr textů	1581,237013

Tabulka č. 3: Průměrný rozsah textů

3.2. Mluvčí dle oborů

Proměnná **mluvčí - obor** zahrnovala celkem 12 oborů, které lze spatřit v legendě grafu č. 6 níže na levé straně. Celkový počet všech analyzovaných promluv byl 1 664, z nichž největší část tvořily promluvy **politiků**, konkrétně 718. Kategorie politiků tak činila 43 % všech promluv, což je skoro polovina všech kódovaných promluv. Druhý nejčastěji zmiňovaný obor v počtu promluv je s 317 případy kategorie **jednatel společnosti**, jež tvořila 19 % celkového počtu promluv. O 203 promluv méně, tedy celkem 114, měli **experti a odborníci**, přičemž obor **zástupce humanitární organizace** zahrnoval 106 promluv. **Samotní uprchlíci** promlouvali v analyzovaných textech celkem v 92 případech. Počet promluv policistů, vojáků a dalších, kteří spadají do oboru **zástupce bezpečnostních složek** je 80. Obor **člověk z lidu** zahrnoval 76 promluv. O 27 případů méně, tedy 49, měli **zdravotníci**, jejichž promluvy představovaly pouze 3 % všech kódovaných promluv. Promluvy **ekonomů** tvořily 31 případů z celkového počtu 1 664 analyzovaných promluv, přičemž pouze o jednu promluvu méně, celkem 30, měl obor **státní úředník**. Po 29 promluvách pak měli **známé osobnosti** z řad umělců, celebrit a dalších. Pouze 22x se ke zkoumanému tématu vyjádřili **zástupci církve**, což byl nejmenší počet všech kódovaných promluv.

Graf č. 6: Mluvčí dle oborů

3.3. Mluvčí dle jmen

Kromě oborů jednotlivých mluvčích, byli mluvčí rovněž analyzováni dle jejich jmen, a to prostřednictvím proměnné **mluvčí - jméno**. Celkově bylo kódováno 972 mluvčích s počtem 1 654 promluv. Tabulka č. 4 níže přehledně znázorňuje, kolikrát promlouvali jednotliví mluvčí. Pouze po **1 promluvě** mělo 783 mluvčích, což je 81 % všech mluvčích a 47 % z celkového počtu promluv. Více než jedna promluva, celkem 871 promluv, byla zaznamenána u 189 mluvčích tvořících 19 % všech analyzovaných mluvčích. **Dvakrát** promlouvalo 93 mluvčích, přičemž o 59 mluvčích méně, tedy 34 promlouvalo **3x**. **Čtyři promluvy** byly analyzovány u 18 mluvčích. Dohromady 12 mluvčích mělo po **5** promluvách. Celkem **6x** promlouvalo 5 mluvčích. Pouze u 2 mluvčích bylo kódováno **7** promluv. O 2 mluvčí více, tedy 4 měli po **8** promluvách. **Dva** mluvčí byli analyzováni u **9** promluv a rovněž u **10** promluv. **Jedenáctkrát** promlouvali 3 mluvčí, ale pouze v jednom případě bylo zaznamenáno **12** promluv. Vždy 2 mluvčí byli kódováni u **13**, **14** a **16** promluv. U **17**, **19**, **22**, **23**, **28**, **41** a **56** promluv bylo vždy po jednom mluvčím.

Počet promluv	Počet mluvčích
1 promluva	783
2 promluvy	93
3 promluvy	34
4 promluvy	18
5 promluv	12
6 promluv	5
7 promluv	2
8 promluv	4
9 promluv	2
10 promluv	2
11 promluv	3
12 promluv	1
13 promluv	2
14 promluv	2
16 promluv	2
17 promluv	1
19 promluv	1
22 promluv	1
23 promluv	1
28 promluv	1
41 promluv	1
56 promluv	1
Celkový počet mluvčích	972

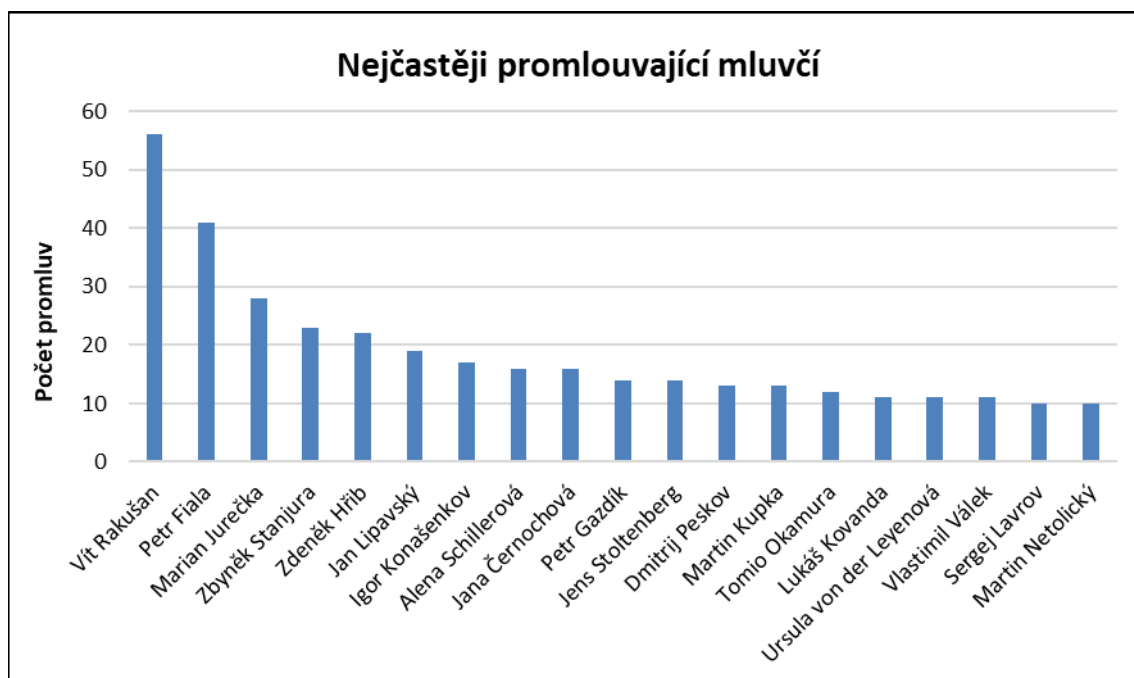
Tabulka č. 4: Počet promluv u jednotlivých mluvčích

Z grafu č. 7 níže lze přehledně vyčíst, že mezi nejčastěji promlouvající mluvčí bylo zařazeno celkem **19 mluvčích**, kteří měli 10 a více promluv odpovídající 2 % všech analyzovaných mluvčích (972). Dohromady bylo zaznamenáno 357 promluv těchto mluvčích, což činí 22 % z celkového počtu kódovaných promluv (1 654). Nejčastěji se k tématu vyjadřoval ministr vnitra **Vít Rakušan**, a to s 56 promluvami. Druhým mluvčím v počtu promluv byl premiér **Petr Fiala**, u nějž bylo kódováno

celkem 41 promluv. Ministr práce a sociálních věcí **Marian Jurečka** byl s 28 promluvami v pořadí třetím nejvíce promlouvajícím mluvčím.

Celkem 23 promluv bylo zaznamenáno u ministra financí **Zbyňka Stanjury**. Pouze o 1 promluvu méně, tedy 22, měl v té době primátor hlavního města Prahy **Zdeněk Hřib**. Ministr zahraničních věcí **Jan Lipavský** se ke zkoumanému tématu vyjádřil v 19 případech. Celkem 17x se v analyzovaných textech vyjádřil mluvčí ruského ministerstva obrany **Igor Konašenkov**. Až 16 promluv bylo zaznamenáno jak u poslankyně **Aleny Schillerové**, tak u ministryně obrany **Jany Černochové**. Po 14 promluvách měli poslanec **Petr Gazdík** a generální tajemník NATO **Jens Stoltenberg**. Celkem 13x se k tématu vyjádřili tiskový mluvčí Kremlu **Dmitrij Peskov** a ministr dopravy **Martin Kupka**.

Dvanáct promluv bylo analyzováno u poslance **Tomia Okamury**. Po 11 promluvách měli ekonom **Lukáš Kovanda**, ministr zdravotnictví **Vlastimil Válek** a předsedkyně Evropské komise **Ursula von der Leyenová**. Desetkrát pak promlouvali v textech ruský ministr zahraničních věcí **Sergej Lavrov** a hejtman Pardubického kraje **Martin Netolický**.

Graf č. 7: Nejčastěji promlouvající mluvčí

Na níže uvedeném grafu č. 8 jsou prezentovány promluvy v jednotlivých relacích nejvíce se vyjadřujících mluvčích. Lze tedy říct, že **Vít Rakušan** se k tématu vyjadřoval 33x v Událostech a 23x v Televizních novinách. V textu Televizních novin na televizi Nova ze dne 2. března 2022 s pořadovým číslem 36 *Vláda kvůli přílivu uprchlíků vyhlásí nouzový stav* se Rakušan vyjádřil k vyhlášení nouzového stavu ve spojitosti s příchodem ukrajinských uprchlíků do České republiky. „...*přijmeme, prosím, myšlenku, že nouzový stav teď vypisujeme jenom a pouze proto, abychom pomohli našim ukrajinským spoluobčanům, abychom pomohli všem těm lidem, kteří se o ně dnem i nocí úspěšně starají,*“ uvedl Vít Rakušan.

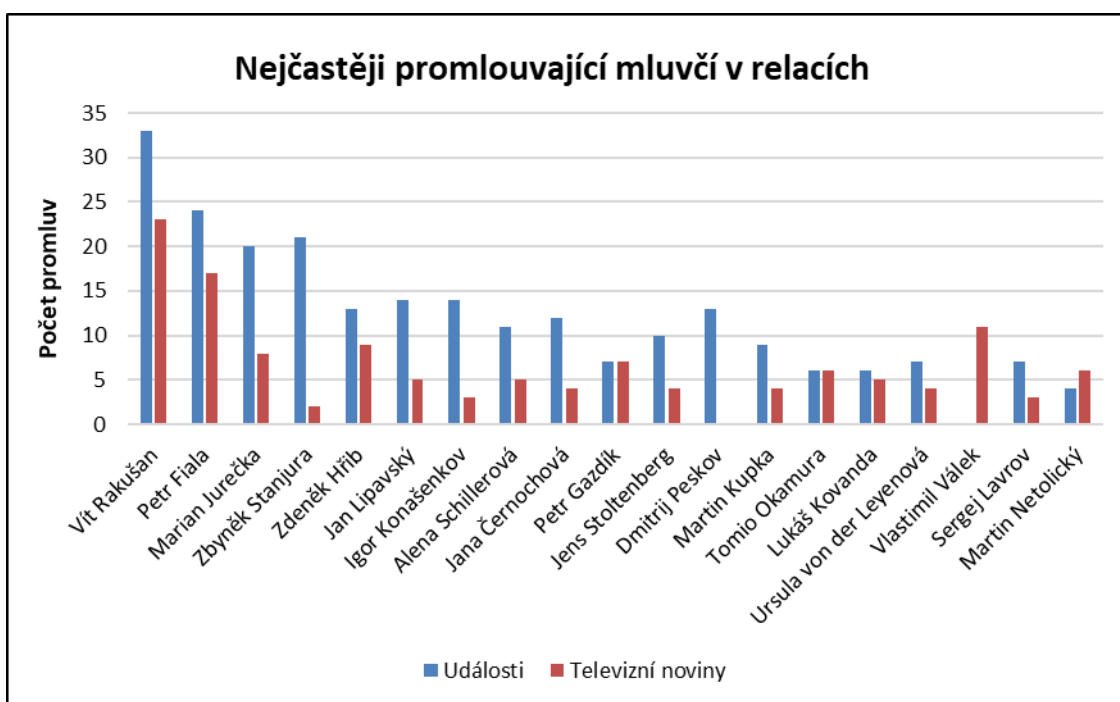
Petr Fiala jakožto druhý nejčastěji promlouvající mluvčí hovořil o ukrajinských uprchlících v Událostech ve 24 případech a v 17 případech v Televizních novinách. V textu Událostí na České televizi ze dne 28. února 2022 s pořadovým číslem 27 *Válka na Ukrajině* odsoudil raketový útok Ruska na Charkov. „*Abychom dali jasně najevo Ukrajincům, že o ně stojíme, že je v tom nenecháváme. A Rusku, že útočí na zemi, kterou my považujeme za součást Evropy, a to součást té demokratické Evropy, na které nám tak moc záleží,*“ uvedl Petr Fiala.

Po 20 promluvách v Událostech a 8 promluvách v Televizních novinách měl **Marian Jurečka**. **Zbyněk Stanjura** se o výzkumném tématu vyjadřoval 21x v Událostech a 2x v Televizních novinách. Celkem 13 promluv v Událostech a 9 promluv v Televizních novinách měl **Zdeněk Hřib**. U **Jana Lipavského** bylo zaznamenáno 14 promluv v rámci Událostí a pouze 5 promluv v Televizních novinách. Podobný počet promluv měl i **Igor Konašenkov**, který se v Událostech vyjadřoval 14x a v Televizních novinách pouze 3x. O tématu také hovořila **Alena Schillerová**, a to 11x v Událostech a 5x v Televizních novinách. **Jana Černochová** měla 12 promluv v Událostech a 4 promluvy v Televizních novinách.

Stejný počet promluv v Událostech i v Televizních novinách, konkrétně 7, bylo zaznamenáno u **Petra Gazdika**. Dohromady 10x v Událostech a 4x v Televizních novinách se k tématu vyjadřoval **Jens Stoltenberg**. **Dmitrij Peskov** měl 13 promluv v Událostech, ale žádnou v Televizních novinách. Po 9 promluvách v Událostech a 4 v Televizních novinách měl **Martin Kupka**. Shodný počet promluv 6, jak v Událostech, tak v Televizních novinách měl **Tomio Okamura**. **Lukáš Kovanda** promlouval v Událostech rovněž 6x, ale v Televizních novinách pouze 5x. K ukrajinským

uprchlíkům se také vyjadřovala **Ursula von der Leyenová**, jež měla 7 promluv v Událostech a 4 promluvy v Televizních novinách.

U **Vlastimila Válka** nebyla zaznamenána žádná promluva v Událostech, ale v Televizních novinách se vyjadřoval v 11 případech. Celkem 7x v Událostech a 3x v Televizních novinách se vyjadřoval **Sergej Lavrov**. Posledním nejčastěji promlouvajícím mluvčím byl **Martin Netolický**, jenž měl v Událostech 4 promluvy a v Televizních novinách 6 promluv.

Graf č. 8: Nejčastěji promlouvající mluvčí v relacích

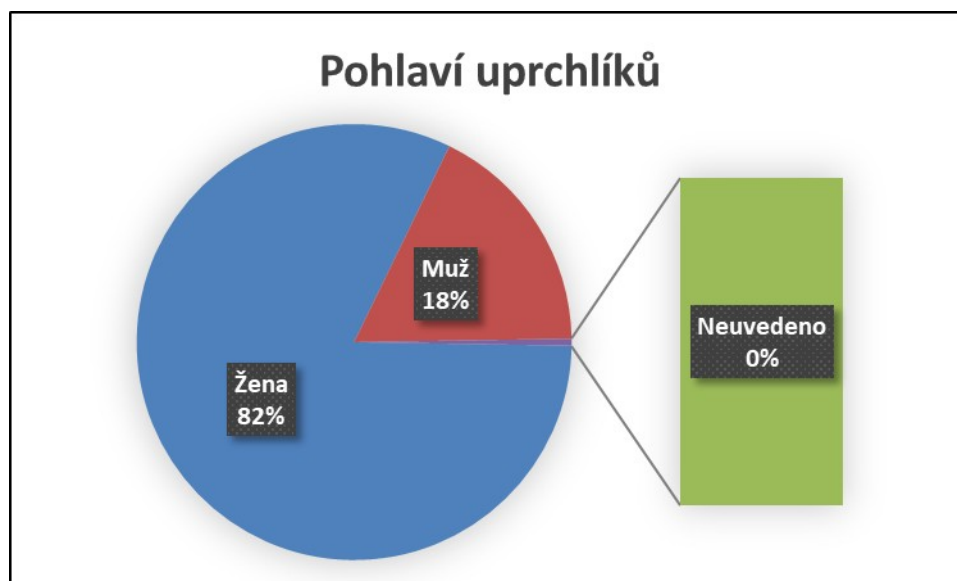
3.4. Prezentace ukrajinských uprchlíků

K určení **prezentace ukrajinských uprchlíků** ve zpravodajských relacích Události na České televizi a Televizní noviny na televizi Nova za dvě sledovaná období bylo nutné využít proměnných **pohlaví uprchlíka, rámcování a vnímání uprchlíka**.

3.4.1. Pohlaví uprchlíků

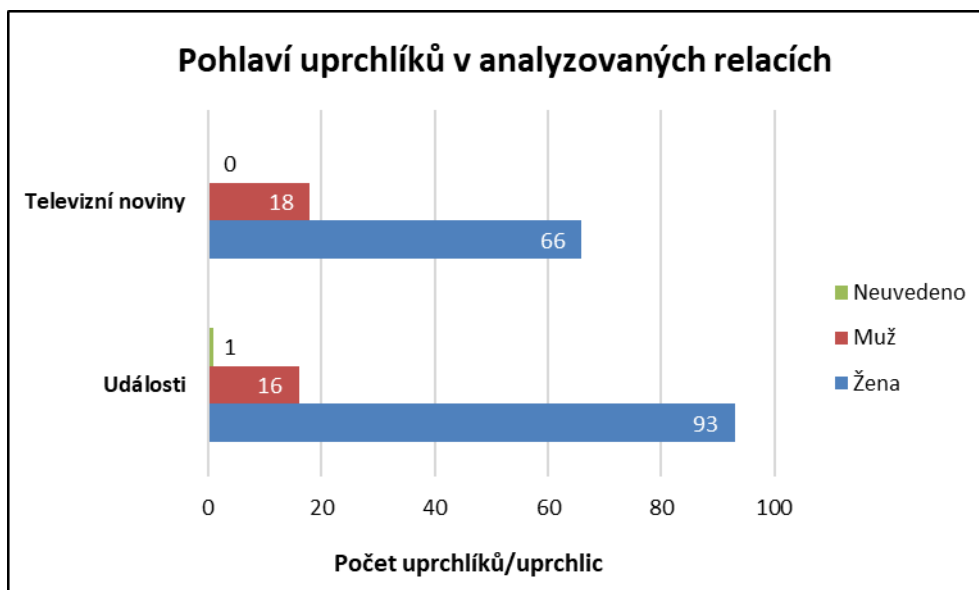
Na grafu č. 9 níže je znázorněno, že převažujícím pohlavím uprchlíků, které se vyskytlo ve zkoumaných textech je v 82 % případů **žena**, což se rovná počtu 159 žen – uprchlic. Zastoupení **mužů** v tomto grafu je poměrně o dost menší a to pouhých 18 %

rovnajících se 34 mužům – uprchlíkům. Pouze v jednom textu se vyskytla hodnota **neuvedeno** (označeno pouze jako „osoba“), jež však v grafu tvoří zaokrouhleně 0 %.

Graf č. 9: Pohlaví uprchlíků

Podíl pohlaví uprchlíků v jednotlivých zkoumaných relacích lze vidět na grafu č. 10 níže. Z celkového počtu 159 žen, bylo v textech vydaných Událostmi 93 **žen**. Četnost výskytu mužského pohlaví však byla v Událostech výrazně menší, a to o 77 méně než žen. Souhrnně bylo v textech Událostí prezentováno 16 **mužů** z celkových 34. Jedenkrát se tu vyskytla hodnota **neuvedeno**. Ve druhé analyzované relaci lze rovněž na grafu č. 10 níže pozorovat převahu ženského zastoupení oproti mužskému. V textech Televizních novin se objevila **žena** celkem v 66 případech z celkových 159 žen. **Muži** se v Televizních novinách vyskytli celkem 18x z celkového počtu 34. Hodnota **neuvedeno** se v textech této relace neobjevila. Z předložených výsledků lze tvrdit, že zastoupení žen v Událostech bylo vyšší o 29 % (27 případů) oproti Televizním novinám. Ovšem v Televizních novinách převažoval výskyt mužů, konkrétně o 11 % (2 případy) než v Událostech.

Graf č. 10: Pohlaví uprchlíků v analyzovaných relacích

3.4.2. Rámcování

Z analyzovaných dat vyplývá, že se nejčastěji ve zkoumaných textech objevovalo **epizodické rámcování**, jenž se zaměřuje na konkrétní situaci, problém či příběh uprchlíků, a to celkem ve 174 případech, což dle grafu č. 11 níže tvoří 56 % rámcování. Oproti tomu **tematické rámcování** orientované na uprchlictví obecně, bylo kódováno celkem 134x (44 % rámcování), tedy o 40 případů méně než rámcování epizodické. **Smíšené rámcování**, které představovalo kombinaci výše uvedených typů rámcování či nejednoznačnost určení těchto typů se v analýze neobjevilo ani jednou.

Graf č. 11: Rámcování ukrajinských uprchlíků

Četnost výskytu proměnné **rámcování** ve zkoumaných relacích předkládá tabulka č. 5. **Tematické rámcování** bylo z celkového počtu 134 v Událostech analyzováno dohromady 74x, v Televizních novinách pak v 60 případech. **Epizodické rámcování** se z celkového počtu 174, objevilo v Událostech v 84 případech a v Televizních novinách v 90 případech. **Smíšené rámcování**, jak již bylo zmíněno výše, se ve výzkumu nevyskytlo a má tedy hodnotu nula.

Analyzované relace	Tematické rámcování	Epizodické rámcování	Smíšené rámcování
Události	74	84	0
Televizní noviny	60	90	0
Celkový počet typů rámcování	134	174	0

Tabulka č. 5: Celkový počet typů rámcování ve zkoumaných relacích

3.4.3. Vnímání uprchlíků

Poslední kódovanou proměnnou, která vytváří celkovou **prezentaci ukrajinských uprchlíků** byla proměnná **vnímání uprchlíka** vycházející z již výše zmiňované studie *Analýza mediálního pokrytí uprchlické krize*. Z analýzy vyplynula jednoznačná převaha vnímání uprchlíka v textech jako toho, kdo **potřebuje pomoc**, a to ve 104 případech. Dle dat tabulky č. 6 se vnímání uprchlíka jako někoho, kdo potřebuje pomoc objevilo 59x v textech Událostí a 45x v textech Televizních novin. Oproti tomu nebyl ani jednou ve zkoumaných textech za celkové sledované období prezentován jako **bezpečnostní hrozba**.

Analyzované relace	Vnímání uprchlíka – „Potřebuje pomoc“	Vnímání uprchlíka – „Bezpečnostní hrozba“
Události	59	0
Televizní noviny	45	0
Celkový počet vnímání uprchlíka	104	0

Tabulka č. 6: Celkový počet vnímání uprchlíka ve zkoumaných relacích

3.5. Témata příspěvků

Témata příspěvků byla kódována prostřednictvím 3 proměnných, tedy **téma - kategorie**, **téma - oblast** a **téma - konkrétní**, které dohromady tvoří celkový obraz témat příspěvků ve zkoumaných relacích Události na ČT a Televizní noviny na TV Nova za dvě sledovaná období.

3.5.1. Téma - kategorie

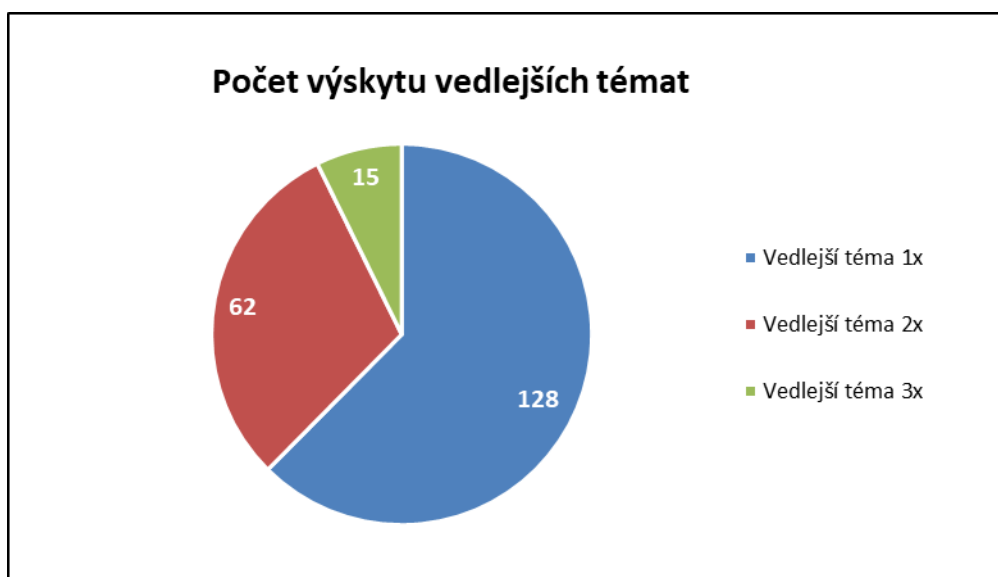
První proměnná témat příspěvků byla kategorie témat (**téma – kategorie**), v níž bylo analyzováno **hlavní** a **vedlejší** téma. V tomto případě však šlo spíše o zjištění počtu vedlejších témat, neboť počet hlavních témat byl shodný s počtem zkoumaných textů. Díky této shodě byl ověřen správný zápis dat do kódovacího archu. Z tabulky č. 7 níže vyplývá, že se **hlavní** téma vyskytlo ve 308 případech, tedy v každém

analyzovaném textu tohoto výzkumu. **Vedlejší** téma bylo kódováno celkem 205x neboli ve více jak polovině zkoumaných textů, konkrétně v 66 %.

Téma - kategorie	Počet témat
Hlavní	308
Vedlejší	205

Tabulka č. 7: Počet hlavních a vedlejších témat příspěvků

Graf č. 12 ukazuje, že z celkového počtu 205 bylo vedlejší téma uvedeno u příspěvků až 3x, přičemž jedno vedlejší téma bylo kódováno celkem 128x, dvě vedlejší témata byla analyzována 62x a až tři vedlejší témata v jednom příspěvku se vyskytla celkem 15x.

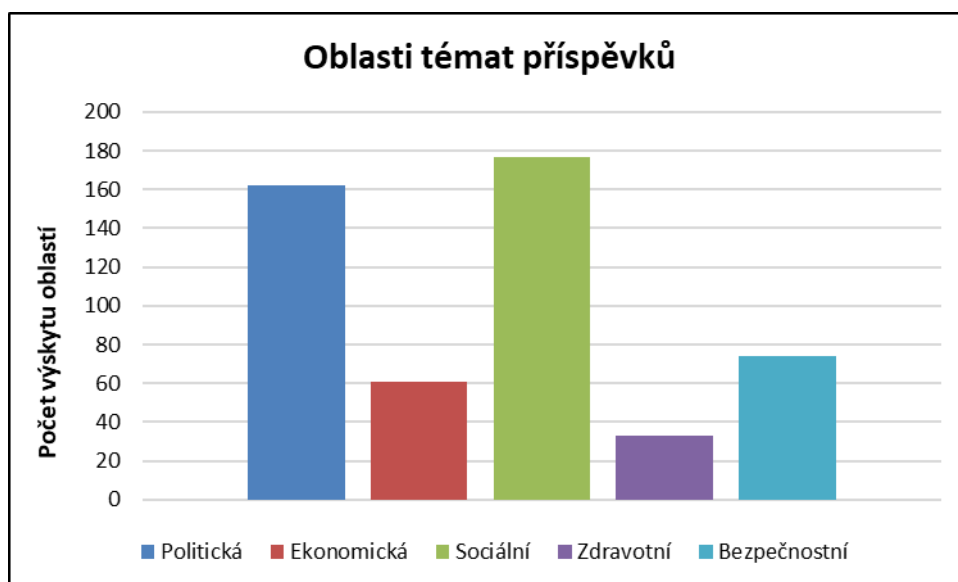

Graf č. 12: Počet výskytu vedlejších témat

3.5.2. Téma - oblast

Druhou proměnnou, jež byla v rámci témat příspěvků kódována, byla proměnná oblast témat (**téma – oblast**). Zkoumáno bylo celkem 5 oblastí, a to konkrétně oblast **politická, ekonomická, sociální, zdravotní a bezpečnostní**. Graf č. 13 níže předkládá analyzovaná data, z nichž lze vyčíst, že nejčastější oblastí témat příspěvků sledovaných

relací Události a Televizní noviny za dvě sledovaná období je oblast **sociální**, jež se vyskytla celkem v 177 případech. O 15 případů méně, tedy 162 má oblast **politická**. Výrazně v nižších počtech se objevila oblast **bezpečnostní**, a to celkem 74x. S celkovým počtem 61 pak byla kódována oblast **ekonomická**. V pouhých 33 případech byla analyzována oblast **zdravotní**, přičemž rozdíl výskytu mezi právě zdravotní oblastí a oblastí sociální činí 144 případů.

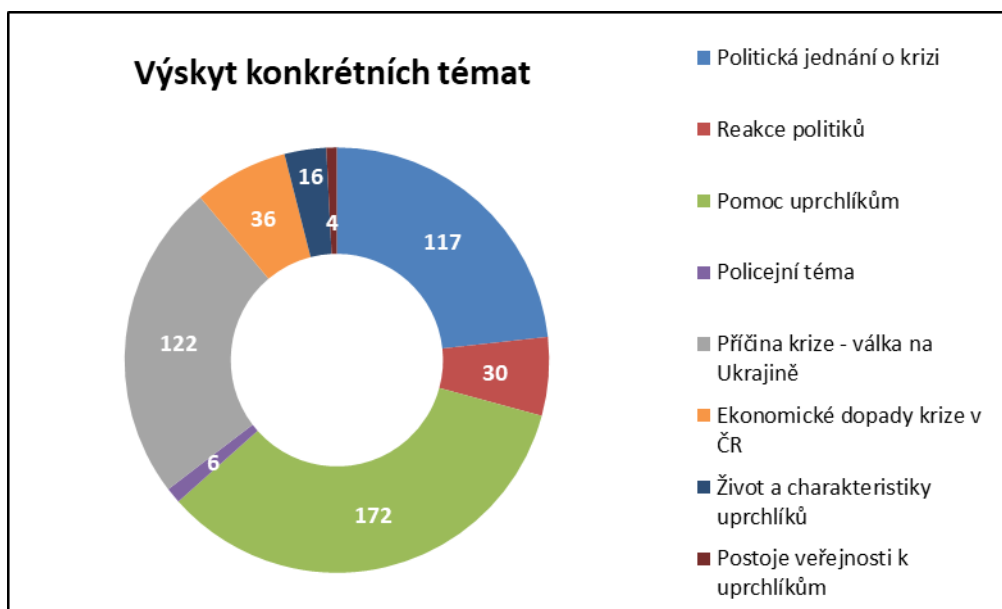

Graf č. 13: Oblasti témat příspěvků

3.5.3. Téma - konkrétní

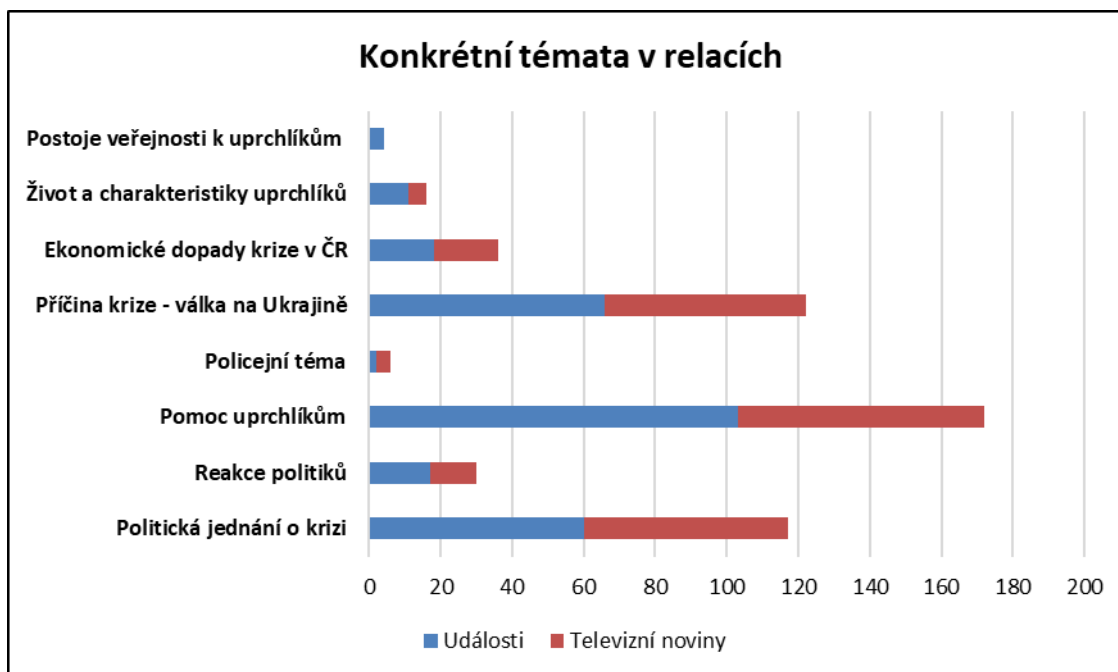
Poslední proměnnou, která byla v rámci tématu příspěvků zkoumána bylo konkrétní téma (**téma – konkrétní**). V grafu č. 14 níže lze přehledně vidět počty jednotlivých témat, jež byly analyzovány. Nejčastěji zmiňovaným tématem v příspěvcích byla **pomoc uprchlíkům** s celkovým počtem 172, což tvoří 34 % všech kódovaných konkrétních témat. Následovala **příčina krize - válka na Ukrajině** ve 122 případech, přičemž pouze o 5 méně, tedy 117 mělo téma **politická jednání o krizi**. Shodně tyto dvě témata představují 24 % z celkového počtu výskytu konkrétních témat. Velkým rozdílem v počtu témat je mezi již zmiňovaným tématem politická jednání o krizi a tématem ekonomické dopady krize v ČR, a to celkem 84 případů. **Ekonomické dopady krize v ČR** byly analyzované pouze 36x tvořící 7 % všech konkrétních témat. O pouhých 6 případů méně, celkem 30 případů (6 % všech kódovaných témat) činí téma **reakce politiků**. Dohromady 16x bylo kódováno téma **život a charakteristiky**

uprchlíků tvořící 3 % všech konkrétních témat, přičemž o 10 případech méně, tedy 6 mělo **policejní téma**. Nejméně vyskytujícím se konkrétním tématem byly **postoje veřejnosti k uprchlíkům**, jež byly analyzovány pouze ve 4 případech. Po jednom procentu všech analyzovaných konkrétních témat mají témata **policejní téma** a **postoje veřejnosti k uprchlíkům**.

Graf č. 14: Výskyt konkrétních témat

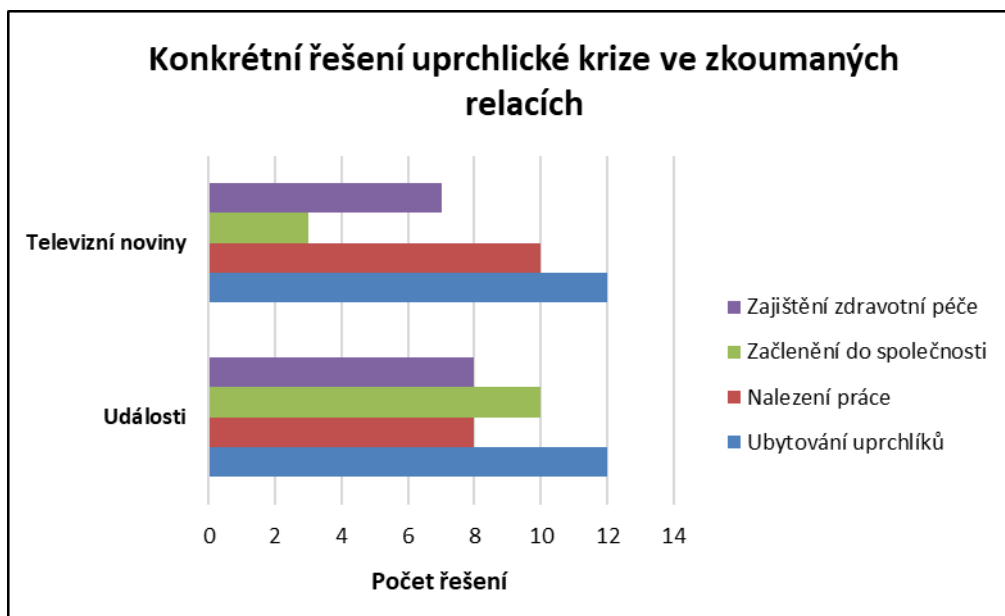
Graf č. 15 níže uvádí výskyt konkrétních témat ve zkoumaných relacích. Téma **postoje veřejnosti k uprchlíkům** bylo zmíněno pouze 4x v Událostech. Druhé zkoumané téma **život a charakteristiky uprchlíků** se objevilo v Událostech celkem 11x a v Televizních novinách 5x. **Ekonomické dopady krize v ČR** byly jak v Událostech, tak rovněž v Televizních novinách kódovány celkem 18x. Téma **příčina krize - válka na Ukrajině** se v Událostech objevilo v 66 případech, v Televizních novinách o 10 méně, tedy v 56 případech. **Policejní téma** bylo analyzováno pouze 2x v Událostech a 4x v Televizních novinách. Nejvíce zmiňovaným tématem byla **pomoc uprchlíkům**, přičemž v Událostech bylo toto téma kódováno ve 103 případech a v Televizních novinách v 69 případech. Dalším tématem, jež bylo analyzováno v rámci výzkumu, byly **reakce politiků**, které se objevily 17x v Událostech a v Televizních novinách. Posledním zkoumaným tématem byla **politická jednání o krizi**, přičemž v Událostech bylo toto téma zmíněno 60x a v Televizních novinách pak 57x.

Graf č. 15: Konkrétní témata v relacích

3.6. Řešení uprchlické krize

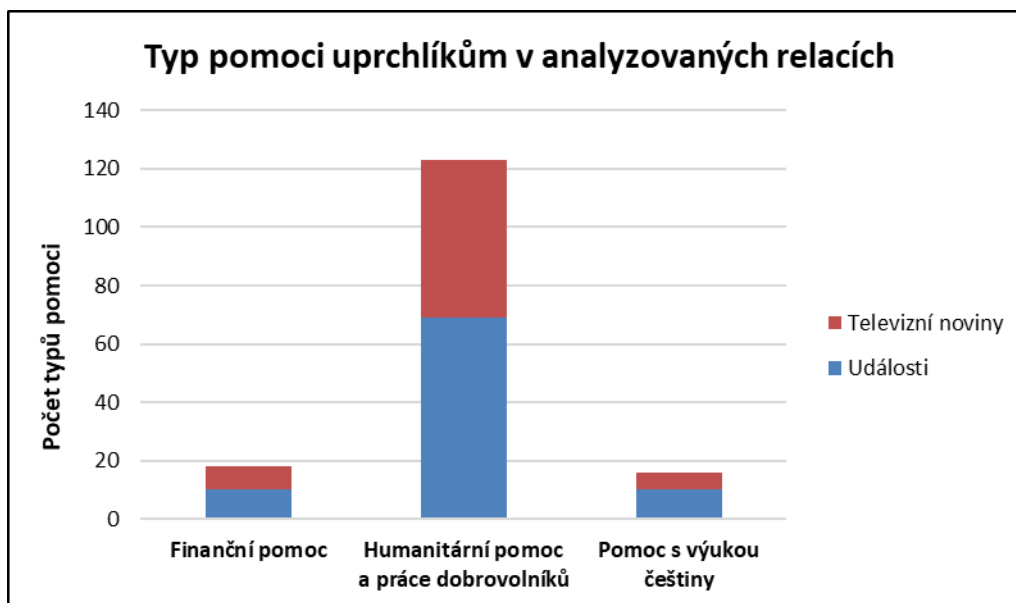
Níže uvedený graf č. 16 prezentuje, jaká konkrétní řešení uprchlické krize a kolikrát se objevila v analyzovaných relacích. Celkem byla kódována čtyři konkrétní řešení **ubytování uprchlíků, nalezení práce, začlenění do společnosti a zajištění zdravotní péče**. Nejčastěji objevilo **ubytování uprchlíků**, a to celkem ve 24 případech, z nichž bylo 12 v Událostech a 12 v Televizních novinách. Až 18x se objevila hodnota **nalezení práce**, přičemž v 10 případech v Televizních novinách a v 8 případech v Událostech. Konkrétní řešení s názvem **zajištění zdravotní péče** bylo analyzováno celkem 15x, z těchto případů se objevilo v Událostech 8x a pouze o jedno méně, tedy 7x v Televizních novinách. Posledním zkoumaným konkrétním řešením bylo **začlenění do společnosti**, které bylo kódováno ve 13 případech, z nichž 10 bylo v Událostech a pouze 3 se vyskytly v Televizních novinách.

Graf č. 16: Konkrétní řešení uprchlické krize ve zkoumaných relacích

3.7. Typ pomoci uprchlíkům

Z dat grafu č. 17 níže lze tvrdit, že nejčastějším typem pomoci uprchlíkům, který byl ve zkoumaných textech uváděn je **humanitární pomoc a práce dobrovolníků**, a to celkem ve 123 případech, z nichž 69 případů bylo analyzováno v Událostech a o 15 méně, tedy 54 případů bylo kódováno v Televizních novinách. Další typ pomoci uprchlíkům bylo značně méně. Pouze 18x se objevila **finanční pomoc**, přičemž 10 případů bylo analyzováno v Událostech a 8 pak v Televizních novinách. Celkově o dva případy méně než předešlý typ pomoci, tedy 8, byla uváděna **pomoc s výukou češtiny**, z toho 10x v Událostech a 6x v Televizních novinách.

Graf č. 17: Typ pomoci uprchlíkům v analyzovaných relacích

4. OVĚŘENÍ PLATNOSTI HYPOTÉZ

Tato kapitola se bude věnovat ověřování platnosti předem stanovených hypotéz vycházejících z vedlejších výzkumných otázek. Hypotézy k příslušným vedlejším výzkumným otázkám byly stanoveny na počátku výzkumu. Díky potvrzení či vyvrácení platnosti hypotéz bude možné uvést odpovědi na vedlejší výzkumné otázky, přičemž hlavní výzkumná otázka „*Jak je rámcováno téma ukrajinských uprchlíků v českém televizním zpravodajství?*“ bude zodpovězena v závěru práce.

VVO1: Jaký prostor vybrané televizní relace danému tématu věnují?

- **H1:** Počet zkoumaných textů v Událostech na České televizi i v Televizních novinách na televizi Nova bude téměř stejný (se zanedbatelným rozdílem maximálně 20 textů).

Téma ukrajinských uprchlíků je z důvodu války na Ukrajině ve světě známé. V televizním vysílání bylo téma hojně prezentováno, proto je na místě se domnívat, že jak Události na veřejnoprávní České televizi, tak Televizní noviny na komerční televizi Nova mu budou věnovat stejně velký mediální prostor s nepatrnou odchylkou.

Na základě výsledků provedené analýzy lze potvrdit platnost hypotézy č. 1. Celkový počet kódovaných textů v relacích Události a Televizní noviny za dvě sledovaná období (24.2. 2022 – 24.4. 2022 a 27.12. 2022 – 24.2. 2023) činí 308. Z tohoto počtu vydaly Události na České televizi 158 textů a Televizní noviny na televizi Nova pak publikovaly 150 textů, jak dokládá graf č. 1. Rozdíl mezi texty zkoumaných relací činí 8 textů, díky čemuž lze potvrdit platnost hypotézy č. 1, jež předpokládá, že počet analyzovaných textů ve zkoumaných relacích bude téměř stejný s nepatrným rozdílem maximálně 20 textů. Prostor byl rovněž zkoumán pomocí rozsahu textů podle slov. Celkový rozsah analyzovaných 308 textů je 487 021 slov, z nichž Události zaznamenaly 292 549 slov, kdežto Televizní noviny měly 194 472 slov, tedy o 98 077 slov méně, což lze přehledně vidět v tabulce č. 2. Průměrná délka textu činí 1 581 slov. V Událostech je průměrný rozsah textu 1 851, přičemž v Televizních novinách je to o 555 slov méně, tedy 1 296 slov. Tyto údaje lze pozorovat v tabulce č. 3.

VVO2: Jací mluvčí (oborově) se ve vybraných televizních relacích k tématu nejčastěji vyjadřují?

- **H2:** Nejčastěji se k tématu uprchlíků z Ukrajiny budou vyjadřovat politici.

Výše zmíněná hypotéza vychází z prosté úvahy. Uprchlická krize je způsobena válkou na Ukrajině, která je považována za politickou záležitost, tudíž se dá očekávat nejvíce promluv na politické úrovni.

Platnost hypotézy č. 2 potvrzuje graf č. 6, který přehledně znázorňuje, jací mluvčí (oborově) se ke zkoumanému tématu během sledovaných 2 období nejčastěji vyjadřovali. Z dat grafu č. 6 lze říci, že největší počet promluv byl zaznamenán u politiků, jak předpokládá hypotéza č. 2. Z celkových kódovaných 1 664 promluv, patřilo 718 promluv právě politikům, což odpovídá 43 % všech promluv. Platnost hypotézy lze rovněž doložit na grafu č. 7, který prezentuje 19 nejčastějších mluvčích z nichž je 18 politiků a pouze 1 ekonom.

VVO3: Jaký mluvčí (jmenovitě) se ve vybraných televizních relacích k tématu nejčastěji vyjadřuje?

- **H3:** Nejčastěji se k tématu ukrajinských uprchlíků bude vyjadřovat premiér Petr Fiala.

Za nejčastěji promlouvajícího mluvčího je dle hypotézy výše považován premiér Petr Fiala. Vyplyvá to z faktu, že plní funkci předsedy vlády, který řídí výkonnou moc v České republice a rovněž zastává pozici jednoho z nejvýše postavených představitelů státu.

Hypotéza č. 3 předpovídá jako nejčastěji promlouvajícího mluvčího premiéra Petra Fialu. Díky grafu č. 7, jenž prezentuje 19 nejčastěji promlouvajících mluvčích, u nichž bylo analyzováno 10 a více promluv, lze označit hypotézu č. 3 za neplatnou, neboť se ke zkoumanému tématu nejvíce vyjadřoval ministr vnitra Vít Rakušan s 56 promluvami, z nichž bylo 33 v Událostech a 23 v Televizních novinách. U Petra Fialy bylo analyzováno 41 promluv, z nichž bylo 24 v Událostech a 17 v Televizních novinách. Lze jej zařadit jako druhého nejčastěji promlouvajícího mluvčího. Mezi dalšími

nejčastěji se vyjadřujícími tuzemskými politiky byli Marian Jurečka (28 promluv), Zbyněk Stanjura (23 promluv), Zdeněk Hřib (22 promluv), Jan Lipavský (19 promluv), Alena Schillerová (16 promluv), Jana Černochová (16 promluv), Petr Gazdík (14 promluv), Martin Kupka (13 promluv), Tomio Okamura (12 promluv), Vlastimil Válek (11 promluv) a Martin Netolický (10 promluv). Zahraničními politiky, kteří promlouvali nejvíce pak byli Igor Konašenkov (17 promluv), Jens Stoltenberg (14 promluv), Dmitrij Peskov (13 promluv), Ursula von der Leyenová (11 promluv) a Sergej Lavrov (10 promluv). Po 11 promluvách měl ekonom Lukáš Kovanda.

VVO4: Jakým způsobem vybrané televizní relace prezentují ukrajinské uprchlíky?

- **H4:** Ukrajínští uprchlíci budou prezentováni nejčastěji jako lidé, kteří potřebují pomoc, přičemž mezi těmito uprchlíky budou nejčastěji ženy.

V souvislosti s válkou na Ukrajině, která byla vyvolána bez jakéhokoliv závažného důvodu bylo nuceno opustit své domovy kvůli ohrožení vlastní bezpečnosti na základě dat UNHCR ke dni 26. června 2023 přes 6 milionů lidí. Proto je vybrané relace budou nejčastěji prezentovat, jako ty, kteří pomoc potřebují. Více žen uprchlic je předpokládáno na základě dat Ministerstva vnitra ČR k 1. dubnu 2023, kdy se na území Česka nacházelo 65 % žen a 35 % mužů.

K určení platnosti první části hypotézy č. 4 je na místě využít tabulku č. 6, z níž lze vyčíst, že se vnímání uprchlíka jako toho, kdo potřebuje pomoc, objevilo celkově ve 104 případech, z toho v 59 případech v Událostech a ve 45 případech v Televizních novinách. Ani v jednom případě nebyl uprchlík představen jako bezpečnostní hrozba. Ověření platnosti druhé poloviny hypotézy lze dokázat na základě dat grafu č. 9, kde je znázorněna jasná převaha ženského zastoupení ve zkoumaných textech. Celkem 159 uprchlic, což odpovídá 82 % žen a pouhých 34 uprchlíků odpovídající 18 % mužů, z čehož plyne jasné potvrzení platnosti hypotézy č. 4.

VVO5: Jaké téma příspěvků zpravodajských relací vybraných televizních stanic je nejčastěji zmiňováno v souvislosti s uprchlíky?

- **H5:** Nejčastějším tématem v příspěvcích bude téma z oblasti sociální, konkrétně pomoc uprchlíkům.

Hypotéza předpokládá jako nejzmiňovanější téma právě téma pomoci ukrajinským uprchlíkům, a to z důvodu zapojení se mnoha humanitárních organizací a podpory Evropské unie.

Z dat grafu č. 13 lze říci, že nejčastěji vyskytovanou oblastí ve zkoumaných textech je oblast sociální s počtem 177 případů. Následuje oblast politická s 162 případy, bezpečnostní s 74 případy, ekonomická s 61 případy a zdravotní s pouhými 33 případy. Konkrétním tématem, které bylo v souvislosti s uprchlíky zmiňováno nejčastěji a lze jej pozorovat v grafu č. 14, je téma pomoc uprchlíkům s celkovým počtem 172 případů. Téma příčina krize - válka na Ukrajině byla kódována ve 122 případech. Následují se 117 případy politická jednání o krizi, ekonomické dopady krize v ČR s 84 případy, reakce politiků s 30 případy, život a charakteristiky uprchlíků s 16 případy, policejní téma s 6 případy a pouze se 4 případy postoje veřejnosti k uprchlíkům. Díky těmto výsledkům lze potvrdit planost hypotézy č. 5.

VVO6: Jak vybrané televizní relace rámcují řešení uprchlické krize?

- **H6:** Uprchlická krize bude nejčastěji spojována se začleněním uprchlíka do české společnosti.

Východiskem uprchlické krize bude dle hypotézy začlenění uprchlíka mezi české občany. Hypotéza vychází z faktu, že ani rok od začátku války boje na Ukrajině neustávaly a válka se ani momentálně po dvou letech zdaleka nechýlí ke konci, a proto se uprchlíci budou muset adaptovat v české společnosti.

Hypotézu č. 6 lze označit za neplatnou s pomocí grafu č. 16, jenž dokládá, že nejčastěji vyskytovaným se řešením uprchlické krize je ubytování uprchlíků, a to ve 24 případech, přičemž začlenění do společnosti se objevilo pouze ve 13 případech. Mezi nimi se vyskytlo nalezení práce v 18 případech a zajištění zdravotní péče v 15 případech.

VVO7: Jaký typ pomoci uprchlíkům je ve vybraných televizních relacích prezentován nejvíce?

- **H7:** Nejčastějším typem pomoci uprchlíkům bude ve vybraných relacích zobrazováno zajištění humanitární pomoci uprchlíkům.

Výše zmíněná hypotéza předpokládá humanitární pomoc jako nejčastější typ pomoci uprchlíkům z důvodu přesunu několika set tisíc uprchlíků z Ukrajiny do cizí země – České republiky pouze s nezbytnými osobními věcmi.

Platnost hypotézy č. 7 lze potvrdit díky grafu č. 17, v němž je vidět jasná převaha humanitární pomoci a práce dobrovolníků jakožto nejčastějšího typu pomoci uprchlíkům s celkovým počtem 123 případů, z nichž bylo 69 analyzováno v Událostech a 54 v Televizních novinách. S pouhými 18 případy byla kódována finanční pomoc a s 8 případy pak pomoc s výukou češtiny.

ZÁVĚR

Cílem této diplomové práce bylo zmapování mediálního pokrytí ukrajinských uprchlíků v českém televizním zpravodajství a také pomocí kvantitativní obsahové analýzy zjistit, jakým způsobem je v hlavních zpravodajských relacích Události na České televizi a Televizní noviny na televizi Nova rámcováno téma uprchlíků z Ukrajiny. Výzkum byl proveden prostřednictvím kvantitativní obsahové analýzy, jež byla zvolena z hlediska možnosti zpracování většího množství dat, které bylo následně možné vyjádřit v grafech a tabulkách. Sledována byla dvě období po 60 dnech (celkově tedy 120 dnů), přičemž první období bylo zkoumáno od 24. února 2022 (jakožto začátku války na Ukrajině) do 24. dubna 2022 a druhé pak od 27. prosince 2022 do 24. února 2023 (rok od začátku války na Ukrajině). Analýza byla provedena na textech prepisů reportáží (v práci uvedeno jen jako „texty“) zpravodajských relací Události na České televizi a Televizní noviny na televizi Nova ve dvou sledovaných obdobích.

Aby bylo možné zodpovědět hlavní výzkumnou otázku této práce, která rovněž koresponduje s cílem práce, bylo nutné předem stanovit vedlejší výzkumné otázky a v návaznosti na ně určit jejich proměnné. Sledování proměnných mělo za úkol dopomoci k získání potřebných dat k analýze.

Výsledky výzkumu ukázaly, že analyzované relace Události a Televizní noviny věnovaly zkoumanému tématu za obě sledované období téměř stejný mediální prostor z hlediska počtu vydaných textů, přičemž Události publikovaly o 8 textů více než Televizní noviny. Byl však zjištěn rozdíl 555 slov mezi zkoumanými relacemi v průměrné délce jednoho textu, který není zcela zanedbatelný, nicméně se nejedná o extrémní odchylku a hodnoty jsou srovnatelné.

Na základě zpracovaných dat analýzy lze konstatovat, že se vybrané relace věnovaly zkoumanému tématu více v první sledovaném období než v druhém sledovaném období. Tento výsledek byl předpokládán, neboť první sledované období zahrnovalo prvních 60 dnů od začátku války na Ukrajině v rámci jednoho roku, kdežto druhé sledované období pokrývalo posledních 60 dnů v rámci jednoho roku od vypuknutí války.

Díky analýze bylo zjištěno, že se nejčastěji k tématu vyjadřovali politici, přičemž jejich promluvy tvořily 43 % všech kódovaných promluv. Nejvíce citovaným mluvčím byl ministr vnitra Víta Rakušana s celkovým počtem 56 promluv.

Na základě předem stanové hypotézy bylo správně odhadnuto a analýzou potvrzeno, že vybrané zpravodajské relace budou prezentovat uprchlíky, jako ty, co potřebují pomoc, mezi nimiž budou nejčastěji ženy.

Podstatná část výzkumu byla rovněž věnována tématům příspěvků. Výsledky ukázaly, že nejčastější oblastí témat příspěvků zkoumaných relací byla oblast sociální a jako nejvíce zmiňované konkrétní téma byla analyzována pomoc uprchlíkům. V tomto případě se potvrdila platnost předem stanovené hypotézy.

Analýza se také zabývala tím, jaké konkrétní řešení uprchlické krize se nejčastěji objevovalo ve zkoumaných zpravodajských relacích. Z výsledků analýzy lze říci, že se reportáže nejvíce věnovaly ubytování uprchlíků.

Rovněž se výzkum zaměřoval na to, jaký typ pomoci uprchlíkům byl v reportážích zkoumaných zpravodajských relací zmiňován nejčastěji. Z dat analýzy vyplývá, že nejvíce byla uváděna humanitární pomoc a práce dobrovolníků jako nejčastěji kódovaný typ pomoci uprchlíkům.

V porovnání s výsledky studie *Analýza mediálního pokrytí uprchlické krize* z roku 2015 od autorů Tkaczyk, Pospěch a Macek lze konstatovat, že uprchlická krize v roce 2022 obsahovala mnohem více sociální a humanitární aspekt. Zkoumané zpravodajské relace ani v jednom případě nezobrazily uprchlíka jako bezpečnostní hrozbu, nýbrž jej prezentovaly jako člověka, který má nárok na pomoc, přičemž jako nejčastěji zmiňované konkrétní téma byla dle výsledků analýzy právě pomoc uprchlíkům. Zabývaly se také ubytováním uprchlíků a humanitární pomocí a prací dobrovolníků. Mezi mluvčími se nejvíce objevovali politici, stejně jako ve výše popisované studii. Naopak výsledky ve studii zaměřené na uprchlickou krizi v roce 2015 ukazují, že tehdy stejné zpravodajské relace, tedy Události a Televizní noviny, prezentovaly uprchlíky jako bezpečnostní hrozbu, objekt policejní činnosti a administrativní problém. Jako řešení uprchlické krize se pomoc uprchlíkům vyskytla pouze ojediněle. Nejčastější oblastí témat příspěvků byla policejní témata. Dle autorů byla upozaděna humanitární stránka tehdejší uprchlické krize.

Provedený výzkum mediálního pokrytí a rámcování tématu ukrajinských uprchlíků v relacích Události na České televizi a Televizní noviny na televizi Nova by se mohl stát inspirací pro další práce, přičemž by toto téma mohlo být zkoumáno v tisku či by bylo možné provést analýzu pomocí některé z kvalitativních metod.

SUMMARY

The aim of this master's thesis was to map the media coverage of Ukrainian refugees in Czech TV news programs Události and Televizní noviny from February 24, 2022 as the start of the war to April 24, 2022 and also from December 27, 2022 to February 24, 2023 as the one year from the start of the war, using quantitative content analysis, which is suitable for examining a large amount of texts.

The most important research for this thesis is study called *Analyza mediálního pokrytí uprchlické krize* by Michal Tkaczyk, Pavel Pospěch and Jakub Macek. This study uses quantitative content analysis to investigate how the selected Czech TV news programs Události and Televizní noviny cover the refugee crisis in 2015 in the period from March 4 to September 30, 2015.

The findings of this research show that the analyzed programs devoted almost the same media space in terms of the number of published texts to the researched topic in both monitored periods. There is a difference between the examined programs in the average length of one text, which is not completely negligible, however, it is not an extreme deviation and the values are comparable. It was also found out that the selected programs were devoted to the researched topic more in the first observed period than in the second observed period.

It can be stated that the refugee crisis in 2022 contained many social and humanitarian aspects. In no case did the selected TV news programs portray the refugee as a security threat, but instead presented the refugee as a person who needs help. The analysis also showed that there were more women than men in the programs. According to the results of the analysis, the most frequently mentioned specific topic was help to refugees. The research showed that accommodation of refugees and humanitarian aid and the work of volunteers were often mentioned. Among the speakers, speeches of politicians made up 43% of all coded speeches and also the most cited speaker was politician – the Minister of the Interior Vít Rakušan with a total of 56 speeches.

The research conducted on the media coverage and framing of the topic of Ukrainian refugees in the Czech TV news programs could become an inspiration for further work, while this topic could be investigated in the press or it would be possible to carry out an analysis using one of the qualitative methods.

POUŽITÁ LITERATURA

BERGER, Peter L. a Thomas LUCKMANN. *Sociální konstrukce reality: pojednání o sociologii vědění*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 1999. ISBN 80-85959-46-1.

BURTON, Graeme a Jan JIRÁK. *Úvod do studia médií*. Brno: Barrister & Principal, 2001. Studium (Barrister & Principal). ISBN 80-85947-67-6.

CHOULIARAKI, Lilie; Myria, GEORGIU a Rafal ZABOROWSKI. *The European "migration crisis" and the media: A cross-European press content analysis*. The London School of Economics and Political Science, London, UK. 2017. <https://dspace.library.uu.nl/bitstream/handle/1874/358069/migration.pdf?sequence=1>

ČERVENKA, Jan. Tisková zpráva: *Postoj české veřejnosti k přijímání uprchlíků z Ukrajiny – jaro 2022*. Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM). 2022. https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a5540/f9/pm220708.pdf

D'ANGELO, Paul a Jim A. KUYPERS. *Doing News Framing Analysis: Empirical and Theoretical Perspectives*. (1st ed.). Routledge. 2010. ISBN: 0-203-86446-8.

D'ANGELO, Paul. *Framing Theory and Journalism*. In T. P. Vos & F. Hanusch (Eds.), *The International Encyclopedia of Journalism Studies* (pp. 1-10). New York: Wiley. 2019. <https://doi.org/10.1002/9781118841570.iejs0021>

D'ANGELO, Paul. *News Framing as a Multiparadigmatic Research Program: A Response to Entman*. *Journal of Communication*. 2002. DOI: 10.1111/j.1460-2466.2002.tb02578.x

DEARING, James W. a Everett M. ROGERS. *Agenda-setting*. SAGE Publications, Inc., 1996. ISBN 0-7619-0562-6.

de VREESE, Claes H. *Framing Europe: Television news and European integration*. Amsterdam : Het Spinhuis, 2005. ISBN 90-5589-234-3.

DRAŽANOVÁ, Lenka a Andrew GEDDES. *Attitudes towards Ukrainian refugees and governmental responses in 8 European countries*. Centrum migrační politiky

Evropského univerzitního ústavu. 2022. <https://www.asileproject.eu/attitudes-towards-ukrainian-refugees-and-governmental-responses-in-8-european-countries/>

DRBOHLAV, Dušan a Josef NOVOTNÝ. Výzkumná zpráva projektu „*Informační setkání pro uprchlíky z Ukrajiny*“. Přírodovědecká fakulta UK, Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje. 2023. https://ec.europa.eu/migrant-integration/system/files/2023-04/Vyzkumna_zprava_uprchlici-z-Ukrajiny_2023_0.pdf

ENTMAN, Robert M. *Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm*. Journal of Communication, Volume 43, Issue 4, December 1993, Pages 51–58, <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.1993.tb01304.x>

ENTMAN, Robert M. *Projections of power: Framing news, public opinion, and US foreign policy*. Chicago: University of Chicago Press, 2004. Studies in Communication, Media and Public Opinion. ISBN 0-226-21071-5

HARTLEY, John. *Understanding News* (1st ed.). Routledge, 1982. ISBN 0-415-03933-9.

HURTÍKOVÁ, Hana. *Framing televizního zpravodajství a jeho účinek na formování politických postojů veřejnosti: případová studie pádu vlády Mirka Topolánka v roce 2009*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2016. Politika a společnost. ISBN 978-80-7325-400-1.

IYENGAR, Shanto a Donald R. KINDER. *News that matters: Television and American opinion*. University of Chicago Press. 1987. ISBN 0-226-38857-3.

JIRÁK, Jan a Blanka ŘÍCHOVÁ. *Politická komunikace a média*. Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-246-0182-6.

KALVAS, František a kol. *Rámcování a Nastolování Agendy: Dva Paralelní Procesy v Interakci*. Sociologický Časopis / Czech Sociological Review, vol. 48, no. 1, 2012, pp. 3–37. JSTOR. <http://www.jstor.org/stable/23535586>.

KAVANOVÁ, Martina; Matyáš LEVÍNSKÝ; Daniel PROKOP a Michael ŠKVRŇÁK. *Hlas Ukrajinců: Chudoba a materiální deprivace*. 2022. PAQ Research. <https://www.paqresearch.cz/post/uprchlici-ohrozeni-chudobou/>

KAVANOVÁ, Martina; Matyáš LEVÍNSKÝ; Daniel PROKOP a Michael ŠKVRŇÁK. *Hlas Ukrajinců: Pracovní uplatnění, dovednosti a kvalifikace uprchlíků*. 2022. PAQ Research. <https://www.paqresearch.cz/post/prace-ukrajinskych-uprchliku-v-cesku/>

KLIMEŠOVÁ, Magdaléna; Jiří ŠATAVA a Michal ONDRUŠKA. *Situace uprchlíků z Ukrajiny*. Ministerstvo práce a sociálních věcí. 2022. https://www.mpsv.cz/documents/20142/1248138/Situace_uprchliku_MPSV_13072022.pdf/7f85ee74-a010-fc04-d696-364b1c4e3eab

KUNCZIK, Michael. *Základy masové komunikace*. Přeložil Štěpánka KUDRNÁČOVÁ, přeložil Milan ŠMÍD. Praha: Karolinum, 1995. ISBN 80-7184-134-x.

LAPČÍK, Marek. *Televizní zpravodajství jako paradox: jak (ne)rozumět zpravodajství*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci pro Centrum kulturních mediálních a komunikačních studií při Filozofické fakultě Univerzity Palackého, 2012. ISBN 978-80-244-3326-4.

LIPPMANN, Walter. *Veřejné mínění*. Přeložil Ladislav KÖPPL. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0939-3.

MACEK, Jakub; Alena MACKOVÁ; Kateřina ŠKAŘUPOVÁ a Lenka WASCHKOVÁ CÍSAŘOVÁ. *Stará a nová média v každodennosti českých publik* (výzkumná zpráva). Brno: Masarykova univerzita, 2015. https://www.researchgate.net/publication/280154724_Star_a_nova_media_v_kazdodennosti_ceskych_public_vyzkumna_zprava

MCCOMBS, Maxwell E. *Agenda setting: nastolování agendy: masová média a veřejné mínění*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-591-2.

MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. 4., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-574-5.

MORGAN, Michael; James SHANAHAN a Nancy SIGNORIELLI. *Cultivation Theory in the Twenty-First Century*. In *The Handbook of Media and Mass Communication Theory* (eds R.S. Fortner and P.M. Fackler). 2014. <https://doi.org/10.1002/9781118591178.ch26>

OSVALDOVÁ, Barbora a kolektiv. *Zpravodajství v médiích*. 2., upr. vyd. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1899-9.

PROKOP, Daniel. *Integrace ukrajinských uprchlíků: rok poté*. 2023. PAQ Research. <https://www.paqresearch.cz/research-blog/categories/hlas-ukrajinc%C5%AF>

REIFOVÁ, Irena. *Slovník mediální komunikace*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-926-7.

SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada, 2014. *Žurnalistika a komunikace*. ISBN 978-80-247-3568-9.

SCHULZ, Winfried a Irena REIFOVÁ. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. 3., nezměn. vyd. Přeložil Barbara KÖPPLOVÁ. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1980-4.

TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-683-4.

TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-096-8.

TKACZYK, Michal; Pavel POSPĚCH a Jakub MACEK. *Analýza mediálního pokrytí uprchlické krize* (výzkumná zpráva). Brno: Masarykova univerzita, 2015. https://www.researchgate.net/publication/286454922_Analyza_medialniho_pokryti_uprchlicke_krize_vyzkumna_zprava

TUCHMANOVÁ, Gaye. *Making News. A Study in the Construction of Reality*. New York: The Free Press, 1978. ISBN 978-0-02-932960-3.

WIMMER, Roger D. a Joseph R. DOMINICK. *Mass media research: an introduction*. 5th ed. Belmont [Calif.]: Wadsworth Pub., c1997. ISBN 0-534-24474-2.

INTERNETOVÉ ZDROJE

Amnesty International Česká republika. 2023a. [online]. Dostupné z: <https://www.amnesty.cz/migrace/terminologie>

Amnesty International Česká republika. 2023b. [online]. Dostupné z: <https://www.amnesty.cz/hnuti>

Atlas předsudků. 2022. [online]. Dostupné z: <https://www.atlaspredsudku.cz/ukrajinska-uprchlicka-krize>

- Consilium Europa. 2023. [online]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/infographics/ukraine-refugees-eu/>
- Council on Foreign Relations. 2023. [online]. Dostupné z: <https://www.cfr.org/global-conflict-tracker/conflict/conflict-ukraine>
- Česká televize. 2023. [online]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/zakladni-informace-o-ct/>
- Člověk v tísni. 2023a. [online]. Dostupné z: <https://www.clovekvtisni.cz/kdo-jsme/o-nas>
- Člověk v tísni. 2023b. [online]. Dostupné z: <https://www.clovekvtisni.cz/ukrajinska-krize-v-historickem-kontextu-8589gp>
- Člověk v tísni. 2022. [online]. Dostupné z: <https://www.clovekvtisni.cz/ekonomicky-migrant-nelegalni-uprchlik-cizinec-4588gp>
- ČT24. 2023. [online]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3591870-novym-generalnim-reditelem-ceske-televize-byl-zvolen-reditel-brnenskeho-studia-jan>
- Data UNHCR. 2023. [online]. Dostupné z: <https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine>
- Deník N. 2022. [online]. Dostupné z: <https://denikn.cz/822961/studio-n-putinova-valka-den-paty/>
- Finance. 2022. [online]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/502845-vlastnici-televizi/#TV%20Nova>
- Human Rights Watch. 2023. [online]. Dostupné z: <https://www.hrw.org/about/about-us>
- IIR. Ústav mezinárodních vztahů. 2023. [online]. Dostupné z: <https://www.iir.cz/dopady-ruske-agrese-na-ukrajine-na-blizkovychodni-bezpecnost-kdo-jsou-prozatimni-vitezove-a-porazeni>
- IOM. 2023a. [online]. Dostupné z: <https://www.iom.int/mission>
- IOM. 2023b. [online]. Dostupné z: <https://czechia.iom.int/iom-czechia>
- IOM. 2015. [online]. Dostupné z: <https://www.iom.int/news/irregular-migrant-refugee-arrivals-europe-top-one-million-2015-iom>
- iRozhlas. 2023. [online]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/rok-valky-na-ukrajine-rusko-invaze-casova-osa-zelenskyj-putin_2302230620_pek

- Lékaři bez hranic. 2023. [online]. Dostupné z: <https://www.lekari-bez-hranic.cz/kdo-jsme>
- Migrační konsorcium. 2022. [online]. Dostupné z: <https://migracnikonsorcium.cz/cs/iom-nova-fofonka-pro-osoby-prchajici-z-ukrajiny/>
- Ministerstvo vnitra ČR. 2023. [online]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/v-ceske-republice-je-aktualne-325-tisic-uprchliku-z-ukrajiny.aspx>
- Ministerstvo zahraničních věcí ČR. 2023. [online]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/mission.geneva/cz/humanitarni_pomoc/migrace_a_problematika_u_prchliku/index.html
- Nova Group. 2023a. [online]. Dostupné z: <https://www.novagroup.cz/kdo-jsme/management>
- Nova Group. 2023b. [online]. Dostupné z: <https://www.novagroup.cz/nase-znacky/televize>
- Novinky.cz. 2022. [online]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/valka-na-ukrajine-lavrov-vysvetlil-co-si-rusko-predstavuje-pod-pojmem-denacifikace-ukrajiny-40390943>
- OHCHR. 2023. [online]. Dostupné z: <https://www.ohchr.org/en/news/2023/04/ukraine-civilian-casualty-update-24-april-2023>
- Organizace pro pomoc uprchlíkům. 2023. [online]. Dostupné z: <https://www.opu.cz/cs/>
- Pew Research. 2016. [online]. Dostupné z: <https://www.pewresearch.org/global/2016/08/02/number-of-refugees-to-europe-surges-to-record-1-3-million-in-2015/>
- Refugees International. 2023. [online]. Dostupné z: <https://www.refugeesinternational.org/>
- TV Nova. 2019. [online]. Dostupné z: <https://tv.nova.cz/clanek/60896-nova-slavi-25-let-pojdte-s-nami-na-prochazku-jeji-historii>
- UNHCR. 2019. [online]. Dostupné z: <https://www.unhcr.org/cz/wp-content/uploads/sites/20/2019/04/Fakta-a-terminologie.pdf>

UNHCR. 2016. [online]. Dostupné z: <https://www.unhcr.org/cz/365-cznews2016uprchlici-a-migranti-html.html>

UNHCR. 2015. [online]. Dostupné z: <https://www.unhcr.org/media/unhcr-global-trends-2015>

TEZE DIPLOMOVÉ PRÁCE

SCHVÁLENO 25.3.23
MAG

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK Teze MAGISTERSKÉ diplomové práce											
TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:											
Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta: Čiklová Petra	Razítko podatelny: <table border="1"> <tr> <td colspan="2">Univerzita Karlova</td> </tr> <tr> <td colspan="2">Fakulta sociálních věd</td> </tr> <tr> <td>Došlo dne:</td> <td>13-03-2023 -1-</td> </tr> <tr> <td>Čj:</td> <td>50 Příloha:</td> </tr> <tr> <td colspan="2">Přijímáno:</td> </tr> </table>	Univerzita Karlova		Fakulta sociálních věd		Došlo dne:	13-03-2023 -1-	Čj:	50 Příloha:	Přijímáno:	
Univerzita Karlova											
Fakulta sociálních věd											
Došlo dne:		13-03-2023 -1-									
Čj:	50 Příloha:										
Přijímáno:											
Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta: 2021											
Fakultní e-mail diplomantky/diplomanta: 90166960@fsv.cuni.cz											
Studijní program/forma studia: Mediální studia/prezenční											
Název práce v češtině: Rámcování tématu ukrajinských uprchlíků v českém televizním zpravodajství											
Název práce v angličtině: Framing of Ukrainian Refugees in Czech TV News											
Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2022/2023) (diplomovou práci je možné obhajovat nejdříve šest měsíců od schválení tezí) LS 2022/2023											
Charakteristika tématu a jeho dosavadní zpracování (max. 1800 znaků): Válka na Ukrajině, jež započala 24. února 2022 je bezpochyby jednou z nejméně výraznějších událostí 21. století. Kvůli válce bylo nuceno opustit svůj domov několik milionů obyvatel Ukrajiny. Tito váleční uprchlíci postupně nacházeli azyl v nedalekých státech jako Polsko, Německo nebo Česká republika. Právě v Česku získalo dočasnou ochranu téměř půl milionu ukrajinských občanů. V médiích bylo toto téma hojně prezentováno. Tato diplomová práce se tedy bude zabývat mediálním pokrytím a rámcováním tématu ukrajinských uprchlíků v českém televizním zpravodajství. Výzkum jsem se rozhodla provést na dvou hlavních zpravodajských relacích - Událostech v České televizi a Televizních novinách v televizi Nova. Výzkumnou jednotkou budou texty (přepisy reportáží) zpravodajských relací. Zkoumat budu celkem dvě období, a to začátek války (24.2.2022 – 24.4.2022) a rok od začátku války (1.1.2023 – 24.2.2023). Jako mistr pro svou práci mohu považovat tuto studii - Tkaczyk, Michal & Pospěch, Pavel & Macek, Jakub. (2015). <i>Analýza mediálního pokrytí uprchlické krize</i> (výzkumná zpráva). 10.13140/RG.2.1.4957.5764., která se věnuje mediálnímu pokrytí uprchlické krize v roce 2015 ve zpravodajských relacích Událostí a Televizní Noviny. Výsledky práce mohu porovnat s mými týkající se současných uprchlíků z Ukrajiny.											
Předpokládaný cíl práce, případně formulace problému, výzkumné otázky nebo hypotézy (max. 1800 znaků): Cílem této diplomové práce je zmapovat mediální pokrytí ukrajinských uprchlíků v českém televizním zpravodajství a rovněž za pomoci kvantitativní obsahové analýzy zjistit, jak je v hlavních zpravodajských relacích České televize a televize Nova rámcováno téma ukrajinských uprchlíků.											
Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu): 1. Úvod - V samotném úvodu zdůvodním volbu tématu a uvedu, jakým způsobem se bude práce dále vyvíjet.											

<p>2. Teoretická část – V této části práce uvedu teoretická východiska jako koncept mediálního rámcování, teorie nastolování agendy a teorie sociální konstrukce reality. Rovněž se zde budu věnovat tématu uprchlictví a televiznímu zpravodajství.</p> <p>3. Metodologie – V této kapitole se budu věnovat použité metodě - kvantitativní obsahové analýze a rovněž postupu, který použiju v následující analytické části. Také zde uvedu hlavní a vedlejší výzkumné otázky a k nim příslušné hypotézy.</p> <p>4. Analytická část – V této kapitole odprezentuji a následně interpretuji vlastní získané výsledky výzkumu.</p> <p>5. Ověření platnosti hypotéz – V této části práce přímo navážu na předchozí kapitolu a ověřím platnost předem stanovených hypotéz, které navazují na výzkumné otázky.</p> <p>6. Závěr – Na závěr odpovím na již zmíněné výzkumné otázky a rovněž zhodnotím výsledky výzkumu.</p>
<p>Vymezení podkladového materiálu (např. titul periodika a analyzované období):</p> <p>Předmětem výzkumu diplomové práce budou hlavní zpravodajské relace České televize a televize Nova, tedy Události a Televizní noviny. Výzkumným vzorkem budou texty (přepisy reportáží) během sledovaných období vybírány na základě klíčových slov týkajících se uprchlíků z Ukrajiny v databázi Anopress. Zkoumána budou dvě období, konkrétně, prvním sledovaným obdobím bude 24. únor 2022, kdy začala válka na Ukrajině až 24. duben 2022. Druhým sledovaným obdobím pak bude 1. leden 2023 až 24. únor 2023, tedy přesně rok od začátku války na Ukrajině.</p>
<p>Metody (techniky) zpracování materiálu:</p> <p>Jako výzkumnou metodu zvolím kvantitativní obsahovou analýzu. Díky této metodě můžu zkoumat velké množství výzkumných jednotek (textů/přepisů reportáží) a následně je podrobit statistickým analýzám, z nichž mohu výsledky přehledně prezentovat v tabulkách nebo grafech.</p>
<p>Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a metodě jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2–5 řádků):</p> <p>CHOULIARAKI, Lilie, Georgiou, Myria and Zaborowski, Rafal (2017) <i>The European “migration crisis” and the media: A cross-European press content analysis</i>. The London School of Economics and Political Science, London, UK.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tato studie se věnuje migrační krizi v roce 2015, kterou zkoumá pomocí kvantitativní obsahové analýzy. Zabývá se rámcováním témat migrační krize v tištěných médiích v osmi evropských zemích včetně České republiky. <p>D'ANGELO, P., & KUYPERS, J.A. (Eds.). (2009). <i>Doing News Framing Analysis: Empirical and Theoretical Perspectives</i> (1st ed.). Routledge. https://doi.org/10.4324/9780203864463.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tato publikace se zabývá zpravodajskými rámci (co jsou nebo jak je rozpoznat ve zpravodajských textech) a jejich empirické aplikaci. V dílčích kapitolách se objevují různí výzkumníci, kteří přibližují svou práci. Autoři knihy tak nabízí ucelený vhled do teorie rámcování. <p>ENTMAN, Robert. (2004). <i>Projections of power: Framing news, public opinion, and US foreign policy</i>. Bibliovault OAI Repository, the University of Chicago Press. 10.7208/chicago/9780226210735.001.0001.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tento titul se zabývá konceptem zpravodajského rámcování a jeho propojení s mocí, přičemž

stěžejními kapitolami jsou ty věnující se rostoucí síle moci médií i moci skrze zpravodajství.

MCCOMBS, Maxwell E. *Agenda setting: nastolování agendy: masová média a veřejné mínění.* Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-591-2.

- Kniha podává ucelený vhled do teorie nastolování agendy a rovněž se věnuje ovlivňování veřejného mínění zpravodajskými médii. Autor zde představuje mnoho empirických výzkumů.

SCHULZ, Winfried a Irena REIFOVÁ. *Analýza obsahu mediálních sdělení. 3., nezměn. vyd.* Přeložil Barbara KÖPPOVÁ. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1980-4.

- Kniha se zabývá metodou obsahové analýzy mediálních sdělení. První část se zaměřuje na problematiku vztahu mezi médii a veřejnou sférou, přičemž jsou zde ukázány způsoby kvantitativního rozboru masově mediovaných sdělení. Druhá část knihy se věnuje konkrétnímu projektu.

TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií.* Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-683-4.

- V této knize se autoři věnují metodám užívaných při výzkumu médií. Tyto metody jsou rozebrány na příkladech z českých médií. Stěžejní kapitolou pro mou diplomovou práci bude kapitola 7, jež pojednává o kvantitativní obsahové analýze.

ZAWADZKA-PALUEKTAU, Natalia. (2022). *Ukrainian refugees in Polish press. Discourse & Communication.* 17. 175048132211116. 10.1177/17504813221111636.

- Tato studie se zaměřuje na téma ukrajinských uprchlíků v polském tisku. Studie staví do kontrastu a porovnává téma ukrajinských uprchlíků s uprchlíky z období migrační krize v roce 2015 v médiích.

Diplomové a disertační práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

JIRÁNKOVÁ, Petra. Kategorizace v českých médiích v souvislosti s válkou na Ukrajině a reakce čtenářů. Praha, 2023. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav českého jazyka a teorie komunikace. Vedoucí práce Sherman, Tamah.

KRAMLOVÁ, Jana. Vyhnání Putinovou invazí. Rozhovory s válečnými uprchlíky z Ukrajiny. Praha, 2022. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra žurnalistiky. Vedoucí práce Klimeš, David.

KWEI, Quaye-Foli. A comparison of online news media framing of the 2022 Russia-Ukraine conflict in Ukraine, Russia, the U.S. & China. Praha, 2022. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra bezpečnostních studií. Vedoucí práce Van Puyvelde, Damien.

SFDLÁČKOVÁ, Berta. Hranice: Série rozhlasových rozhovorů mapujících osudy válečných uprchlíků z Ukrajiny. Praha, 2022. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra žurnalistiky. Vedoucí práce Lovaš, Karol.

STEHLÍKOVÁ, Štěpánka. Mediální obraz "uprchlíka" v českém tisku. Praha, 2018. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra sociologie. Vedoucí práce Čada, Karel.

VALOVIČ, Adam. Obsah národní identity a jeho souvislost s vnímáním hrozby ukrajinských uprchlíků a se záměrem jim pomáhat. Brno, 2022. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce Šerck, Jan.

VRBA, Petr. The framing of the war in Ukraine in the U.S. media. Brno, 2022. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Katedra politologie. Vedoucí práce Eibl, Otto.

Datum / Podpis studenta/ky

13.3.23

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

KŘEČEK JAN

13.3.23

Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga

Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO VE VYHLÁŠCE ŘEDITELE INSTITUTU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNY FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO VÝTISKU DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE NA IKSŽ SCHVALUJE GARANT PŘÍSLUŠNÉHO STUDIJNÍHO PROGRAMU.

SEZNAM ZKRATEK

AI – Amnesty International

CME – Central European Media Enterprises

ČR – Česká republika

ČT – Česká televize

EU – Evropská unie

GMG – Skupiny pro globální migraci

HRW – Human Rights Watch

ILO – Mezinárodní organizace práce

IOM – Mezinárodní organizace pro migraci

MSF – Lékaři bez hranic (Médecins Sans Frontières)

OHCHR – Úřad vysokého komisaře OSN pro lidská práva

OPU – Organizace pro pomoc uprchlíkům

OSN – Organizace spojených národů

RI – Refugees International

TV Nova – Televize Nova

UNHCR – Úřad vysokého komisaře Organizace spojených národů pro uprchlíky

WHO – Světová zdravotnická organizace

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: Opakující se titulky textů

Tabulka č. 2: Celkový rozsah textů v analyzovaných relacích

Tabulka č. 3: Průměrný rozsah textů

Tabulka č. 4: Počet promluv u jednotlivých mluvčích

Tabulka č. 5: Celkový počet typů rámcování ve zkoumaných relacích

Tabulka č. 6: Celkový počet vnímání uprchlíka ve zkoumaných relacích

Tabulka č. 7: Počet hlavních a vedlejších témat příspěvků

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1: Celkový počet textů v jednotlivých relacích

Graf č. 2: Počet textů ve dnech za obě sledovaná období

Graf č. 3: Nejvyšší počty textů ve dnech za obě sledovaná období

Graf č. 4: Počet textů v měsících za obě sledovaná období

Graf č. 5: Počet slov v textech ve zkoumaných relacích na časové ose

Graf č. 6: Mluvčí dle oborů

Graf č. 7: Nejčastěji promlouvající mluvčí

Graf č. 8: Nejčastěji promlouvající mluvčí v relacích

Graf č. 9: Pohlaví uprchlíků

Graf č. 10: Pohlaví uprchlíků v analyzovaných relacích

Graf č. 11: Rámcování ukrajinských uprchlíků

Graf č. 12: Počet výskytu vedlejších témat

Graf č. 13: Oblasti témat příspěvků

Graf č. 14: Výskyt konkrétních témat

Graf č. 15: Konkrétní témata v relacích

Graf č. 16: Konkrétní řešení uprchlické krize ve zkoumaných relacích

Graf č. 17: Typ pomoci uprchlíkům v analyzovaných relacích

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Kódovací arch (tabulka – elektronicky)

Příloha č. 2: Kódovací kniha (tabulka – níže a rovněž elektronicky)

Příloha č. 2: Kódovací kniha (tabulka)¹³

KÓD	NÁZEV PROMĚNNÉ	ČÍSLO PROMĚNNÉ	HODNOTA PROMĚNNÉ	DEFINICE PROMĚNNÉ
01 Číslo textu	Pořadové číslo textu			
02 Název	Titulek textu			
03 Zdroj	Zdroj	1	ČT - Události	
		2	TV NOVA - Televizní noviny	
04 Datum	Datum vydání textu			DD.MM.RRRR
05 Rozsah textu	Rozsah textu			počet slov
06 Rámcování	Rámcování	1	Tematické rámcování	zaměřeno obecně na uprchlictví
		2	Epizodické rámcování	zaměřeno na konkrétní situaci, příběh či problém týkající se uprchlíků
		3	Smíšené rámcování	kombinace výše uvedeného, co není možné jednoznačně určit
07 Téma - kategorie	Téma - kategorie	1	Hlavní	hlavní téma textu
		2	Vedlejší	vedlejší téma textu
08 Téma - oblast	Téma - oblast	1	Politická	téma se bude týkat politických věcí - např. jednání, schůzí, tiskových konferencí apod.
		2	Ekonomická	téma se bude týkat ekonomických věcí - např. příspěvků na bydlení uprchlíků, výdajů na pomoc uprchlíkům apod.
		3	Sociální	téma se bude týkat sociálních věcí - např. ubytování uprchlíků, práce dobrovolníků, dobročinných sbírek apod.
		4	Zdravotní	téma se bude týkat zdravotnických věcí - např. zdravotnické péče o uprchlíky, léčebných výloh apod.

¹³ Rozsah jednotlivých textů je zaznamenán v kódovací knize v elektronické podobě. Stejně tak jména jednotlivých mluvčích jsou zaznamenána v elektronické podobě kódovací knihy.

			5	Bezpečnostní	téma se bude týkat bezpečnostních věcí - např. ochrana uprchlíků, kriminalita uprchlíků, protesty apod.
09 Téma - konkrétní	Téma - konkrétní		1	Politická jednání o krizi	jednání politiků o uprchlické krizi
			2	Reakce politiků	reakce politiků týkajících se uprchlíků a uprchlické krize
			3	Pomoc uprchlíkům	pomoc uprchlíkům - např. finanční, dobrovolníků, pomoc s ubytováním, výukou češtiny apod.
			4	Policejní téma	policejní témata týkající se ochrany, bezpečnosti, kriminality uprchlíků apod.
			5	Příčina krize - válka na Ukrajině	téma týkající se samotné války na Ukrajině v souvislosti s uprchlíky
			6	Ekonomické dopady krize v ČR	ekonomické dopady uprchlické krize v Česku v souvislosti s uprchlíky
			7	Život a charakteristiky uprchlíků	reportáže o příbězích uprchlíků
			8	Postoje veřejnosti k uprchlíkům	postoje a názory české veřejnosti k uprchlíkům
10 Konkrétní řešení	Konkrétní řešení		1	Ubytování uprchlíků	poskytnutí ubytování uprchlíkům
			2	Nalezení práce	nalezení práce uprchlíkům
			3	Začlenění do společnosti	adaptace uprchlíků do české společnosti
			4	Zajištění zdravotní péče	zajištění zdravotní péče uprchlíků
11 Typ pomoci uprchlíkům	Typ pomoci uprchlíkům		1	Finanční pomoc	poskytnutí finanční pomoci uprchlíkům
			2	Humanitární pomoc a práce dobrovolníků	pomoc uprchlíkům - např. ubytování, pomoci se dostat z Ukrajiny, adaptace v českém prostředí apod.

			3	Pomoc s výukou češtiny	pomoc uprchlíkům s výukou či doučováním češtiny
12 Pohlaví uprchlíka	Pohlaví uprchlíka		1	Žena	žena - uprchlice
			2	Muž	muž - uprchlík
			3	Neuvedeno	není zmíněno pohlaví uprchlíka - např. osoba
13 Vnímání uprchlíka	Vnímání uprchlíka		1	Potřebuje pomoc	uprchlík je prezentován jako oběť - je zmíněn humanitární aspekt
			2	Bezpečnostní hrozba	uprchlík je prezentován jako hrozba - páčání násilí či trestných činů
14 Mluvčí - obor	Mluvčí - obor		1	Politik	politik; řadí se zde i tiskový mluvčí politika
			2	Ekonom	ekonom
			3	Expert/ odborník	expert či odborník
			4	Zdravotník	doktor, sanitář a ostatní zdravotníci
			5	Zástupce bezpečnostních složek	policie, armáda apod.
			6	Známa osobnost	umělci, celebrity apod.
			7	Člověk z lidu	respondent v reportáži apod.
			8	Samotný uprchlík	samotný uprchlík
			9	Zástupce humanitární organizace	ředitel, mluvčí či jiný zaměstnanec humanitární organizace např. Člověk v tísni apod.
			10	Státní úředník	starosta, místostarosta apod.
			11	Jednatel společnosti	mluvčí vybrané společnosti
			12	Zástupce církve	kněží, papež apod.
15 Mluvčí - jméno	Mluvčí - jméno		1-1115		jméno a příjmení mluvčího